

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
1957 Canada Way, Burnaby

ВАНКУВЕР

БЕЛИАЊЕО

ГОДИНА 2017

БРОЈ 17

У рођењу Твоме, Пречиста, засија Зора спасења нашег, на испуњење Божијег плана, јер од свих поколења, Ти једина јавила си се достојна да позајмиш тело Творцу Твоме, Који је дошао да спасе род наш од древне праотачке клетве.

Тога ради овако Ти кличемо:

Радуј се, Адама и Еве Позивање!

Радуј се, Крају старога закона и нове благодати Начало!

Радуј се, Тајнице божанског промисла, Која нас на добра дела увек упућујеш!

Радуј се, Која си се у свима поколењима једина нашла да будеш Мајка Бога Речи!

Радуј се, Која си нама, новим у Христу људима, духовна Мати јавила се!

Радуј се, Која нас Својим материнским старањем, никада не остављаш!

Радуј се, Која нас, као синове и кћери, Сину Твоме достојне и миле припремаш!

Радуј се, Пречиста Дјево, Мајко Спаситеља света, од почетка века унапред изабрана!

Икос 6. Акатиста Пресветој Богородици

Бели Анђео Црквено-народни часопис

Ц.Ш.О. Св. Арханђела Михаила

Редакција:

Главни и одговорни уредник: протојереј Малиша Миловановић

Дизајн корице: Ненад Штрбац

Историја: Љубомир Котур

Сарадници: Миле Драгутиновић, Дара Миловановић,

Дариа Даринка Заставниковић, Предраг Вуколић

Рецензент, лектор и енглеска секција: Љиљана Тољевић

Штампа: Зоран Драгић

Тираж: 250

ИЗДВАЈАМО

Из САДРЖАЈА ОВОГ БРОЈА

ЖИТИЈЕ И БЕСЕДЕ

- ♦ Рођење Пресвете Богородице
Св. Владика Николај и Св. Јован Дамаскин стр. 3

- ♦ Реч на Рождество Пресвете Богородице
Св. Андреј архиепископ Критски стр. 6

ИКОНОГРАФСКА ИСТРАЖИВАЊА

- ♦ Иконостас - Историја и симболика стр. 9

- ♦ Иконостас у Православној Цркви
Протојереј ставрофор Љубо Милошевић стр. 11

ВЕЛИКИ ЈУБИЛЕЈ

- ♦ 700 година постојања Манастира Крупа стр. 17

СРПСКА ИСТОРИЈА

- ♦ Бој на Иванковцу стр. 21

НОВА ИЗДАЊА У НАШОЈ КЊИЖАРИ

- ♦ Представљамо: Годишњи обичаји код срба стр. 23

УМЕТНОСТ

- ♦ Интервју са Тањом Бошковић
Дариа Даринка Заставниковић стр. 25

ХОДОЧАСНИЧКА ПУТОВАЊА

- ♦ Хиландар - Извор Духовности
Протојереј Малиша Миловановић стр. 29

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

- ♦ Св. Серафим Роуз - О крају света стр. 34

ENGLISH SECTION

- ♦ Chilandar - Spring of Spirituality
V. Rev Malisa Milovanovic
  - ♦ From Valam to California
Predrag Vukolic
- pages 37- 44

ПРЕДГОВОР

Зашто је писана ријеч и уопште писменост од непроцјенљиве важности не само за једног човјека већ и за народ уопште? Зашто у сваком ремећењу мира и слободног живота се прво уништавају зграде архива и библиотека? Управо зато јер је у њима сачувана цјелокупна научно-просвјетна и стваралачка историја једног народа, народне свијести и народног опредјељења и тежње у животу по Богу и са Богом.

Даље, човјеков ум лако заборавља а треба да се усредсређује на усавршавање у духовном животу тј. да се човјек исправља, да се труди на свом спасењу и својих ближњих. Сваки човјек у зависности од својих способности да памти и да схвати, треба да ради на чишћењу своје душе и на просвећењу свог ума. Тако кроз писану поуку сваки човјек се учи и подсећа на оно што је важно за спасење.

Искушења и нападају људе не би ли уништили или једно или друго или код слабијих обоје, и ум и тијело, а све то да душа што грешнија буде и да човјек што даље од Бога буде, препуштен сам себи и подложен утицајима зла. Јер грешно тијело утиче на ум, и

грешан ум и грешно срце, утичу на тијело, и тако страда цијели човјек и мучи се под теретом гријеха. Али, Спаситељ свијета, Дародавац Живота и Отац брижни наш Небески, води бригу о свакој души и не дозвољава да се било ко изгуби и стропошта у абис.

Зато се Господ Исус Христос спустио са Небеса међу нас земне и донио нам својим оваплоћењем и рођењем, својом страдањем на Крсту, васкрсењем и вазнесењем живот вјечни и показао пут и дао поуке живота у Христу и са Христом које су надахнути Духом Светим записали свети јеванђелисти, апостоли, свети оци.

Мисионарски живот свете цркве, поред њеног светотајинског и богослужбеног, је вјековима преокупирао свете оце који су неуморно писали, поучавали, преносили божанске и надахнуте мудрости ради упућивања вјерних, ради просвећења, посвећења и процвата сваке душе живе. Човјек нешто мало прочита, па се замисли, па се подсјети, па се научи. Па каже, ух нисам то знао, и онда тако понукан молитвеним чланком, или примјером и подсећања из славне и мукотрпне историје српског народа, човјек се буди, човјек долази себи, кап по кап, снагу и укрепљење добија да наставља живот у огреховљеном и немилосрдном свијету препуном материјалистичких побуда. Сви свети оци, колико год да су били скромни и смерни, увијек су остављали писмени траг иза себе ради поуке вјернима.

Тако је и Св. Владика Николај Српски када је живио на сјеверноамеричким просторима покренуо мисионарске часописе и писао и објављивао чланке и уређивао новине да би се што више писало и обављивале јеванђелске приче и науке народу вјерном. Све се чини да српски народ ван отаџбине не заборави ко је и одакле је.

Велики допринос је дао и блаженопочивши патријарх српски Г.Г. Герман који се много трудио на излагању црквених службених листова и часописа и био велики иницијатор и дао велики допринос мисионарском издаваштву.

С оваквим молитвеним побудама излази и наш Бели Анђео који је скромни наставак мисије цркве и очувања српског идентитета на овим просторима. Очување српског језика и књижевности и историје. Али, Господ је рекао *Идите дакле и научите све народе крстећи их во име Оца и Сина и Светога Духа. Учећи их да све држе што сам вам заповједио; о ево ја сам с вама у све дане до свршетка вијека. Амин.* (Мат , 28,19), зато смо у нашем часопису додали и енглеску секцију ради просвећења и вођења бриге и о онима који су дио наше црквено-школске заједнице а не знају српски језик, ради њиховог просвећења и укрепљења.

Поред свог мисионарског, поучног и историјског карактера, часопис такође има и информативни. Јер наша заједница је жива и динамична богата садржајима и догађајима за очување традиције и приликама за дружење. Зато све чинимо да овај часопис буде на корист читаоцу. Трудимо се да наш часопис буде питањак и садржајан и тематски да буде везан за празник за који излази. Наш часопис слави свог покровитеља преподобног Аву Јустина Ћелијског.

Бели Анђео излази благодарећи добровољним прилозима

Рецензент *Белог Анђела*

РОЂЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Мала Госпојина

СВЕТА Дјева Марија роди се од старих родитеља својих, Јоакима и Ане Отац јој беше из племена Давидова а матер од рода Аронова. И тако она беше по оцу од рода царска, а по мајци од рода архијерејска. Њени родитељи беху већ остарели, а немаху деце и зато беху постидни пред људима и скрушени пред Богом. И у скрушености својој мољаху се Богу с плачем, да обрадује старост њихову даровањем једнога чеда, као што је некад обрадовао старца Аврама и старицу Сару даровавши им сина Исака и Бог свемогући и свевидећи обрадова их радошћу, која је превазилазила далеко сва њихова очекивања и све најлепше снове Јер им дарова не само ћерку но и Богомајку; озари их не само радошћу временом него и вечном.

Даде им Бог само једну ћерку, која им доцније роди само једног унука, али какву ћерку и каквог

унука! Благодатна Марија, благословена међу женама, храм Духа Светога, олтар Бога живог, трапеза Хлеба небеснога, кивот Светиње Божје, дрво најслађега Плода, слава рода људског, похвала рода женског, источник девства и чистоте - то беше Богом дарована ћерка Јоакима и Ане. Рођена у Назарету, а после три године одведена у храм Јерусалимски, одакле се вратила опет у Назарет, да ускоро чује благовест светог Архангела Гаврила о рођењу Сина Божјег, Спаситеља света, из Њенога пречистог и девичанскога тела.

Св. Владика Николај Српски

БЕСЕДА

Празнујмо, дакле, данас разрешење људске неплодности, јер се овим пресече немаштина добара. **Али, зашто се од нероткиње роди Дјева Мати?** Зато што је требало да Једино Ново под сунцем, главно и највеће Чудо, чудима буде припремљено и постепено се од мањег узиђе на оно што је више. А имам и други разлог, узвишенији од овог и божанскији. Природа се, наиме, побеђује благодаћу и стоји бојажљиво, не усуђујући се да прва крене. Пошто се, дакле, од Ане имала родити Богородица Дјева, зато се природа није усуђивала да предухитри плод благодати, него је остала бесплодна док благодат не произрасте род. Јер је требало да буде прворођена Она која је имала родити Прворођенога све твари, у Кома све постоји (Кол. 1, 15.17).

О блажени супрузи Јоакиме и Ано, вама је дужна сва наша природа, јер је кроз вас принела Дар Творцу, Дар изнад свих других дарова – чесну Матер, једину достојну Саздатеља! О преблажено бедро Јоакимово, из којег произађе семе пречисто! О предивна материцо Анина, у којој се постепено уобличи и узрaste и роди се Дете пресвето! О утробо, која си носила у себи живо и одушевљено Небо, пространіје од небеских пространстава! О гумно, које си донело Стог животворне пшенице, као што и сам Христос негде рече: Ако зрно пшенично, паднувши у земљу не умре, онда једно остане (Јн. 12, 24)! О груди, које сте дојиле Ону која је дојила Хранитеља света! О чудеса над чудесима, и предивних ствари над предивнима! Али је и требало тако да се Божје неисказано и снисходљиво оваплоћење најави и припреми чудесима...

Данас од земљане природе Небо на земљи саздаде Онај који је некада од вода створио и на висину поставио свод небески. И заиста је ово Небо много од овога чудесније и божанскије: јер Онај који је на ономе сунце створио, Сам се из овог Неба рађа као Сунце Правде. – Две природе Он има, макар безглави Монофизити побеснели; једну има Ипостас, макар Несторијанци пресвиснули. – Јер Светлост Вечна, што од Вечне Светлости предвечно има биће своје, Светлост духовна и бестелесна, од Дјеве се оваплоћује, и као Женик из чертога произилази, и Бог будући, човек касније постаје, да као Див с радошћу прође пут наше природе, и кроз страдања до смрти дође и свеже Јакога и преотме му плен његов, то јест нашу природу, и у небеску земљу поврати овцу заблуделу.

Данас Син дрводељин, Свеуметнички Логос Онога који је све Њиме створио, свемоћна Десница Бога Вишњег, наоштрив Духом као прстом Својим отупелу секиру природе наше, начини Себи живу Лествицу, чија се основа на земљу ослања а врх Њен је до самог неба, и на Њој Бог почину – као што Јој и Јаков слику виде -, и преко Ње Бог сиђе непреходно, боље рећи спусти се снисходљиво, и на земљи се јави и са људима поживе (1 Мојс. 28, 12-13; Варух 3, 38). Јер то је Његов силазак, и снисходеће понижење, и живљење на земљи, и познање Његово које нам даде на земљи. На земљу се ослања духовна Лествица – Дјева, јер има своје порекло са земље, а врх Јој је до неба. Јер сваке је жене глава муж, а Њој, пошто мужа не позна, глава Јој би Бог и Отац, Који Духом Светим изврши договор и као неко духовно семе божанско посла Свога Сина и Логоса, свемоћну Силу Своју. Јер благовољењем Оца, не од сједињења природног, него од Духа Светог и Марије Дјеве, натприродно и непроменљиво Логос постаде тело и усели се у нас (Јн. 1, 14). Јер сједињење Бога са људима бива кроз Духа Светога.

Ко може примити нека прими; ко има уши да чује нека чује (Мт. 19, 12; Лк. 8, 8). Удаљимо се од телесног поимања. Бог је бестрасан, о људи, и раније родивши бестрасно Сина по природи, Њега бестрасно Исток рађа и сада по домостроју. И сведок је томе богоотац Давид, говорећи: Господ рече мени: Син мој јеси Ти, ја Те данас родих (Пс. 2, 7). А ово 'данас' нема места у рођењу предвечноме, јер је оно надвремено.

Данас се саздадоше Врата на истоку, кроз Која ће Христос ући и изаћи и остаће Врата затворена (Јез.

44, 1-3), у којим Вратима је Христос – Врата овцама (Јн. 10, 7). Њему је име Исток (Лк. 1, 78), кроз Којега ми имамо приступ Оцу

Првосветлосноме. Данас залахорише поветарци, свеопште весници радости. Нека се радује одозго небо и нек се весели одоздо земља, море земаљско нека се заталаса: јер се у њему рађа Шкољка, Која ће од Муње Божанства с неба зачети у утроби и родити Сина – Бисер драгоцен – Христа. Из Ње ће Цар Славе, обукавши се у порфиру тела, походити заробљенике и дати им опроштај. Нека игра природа, јер се рађа Овчица, из Које ће Пастир обући на Се јагње и растргнути одећу некадашње смртности. Нека се радује девственост, јер се, по Исаји (7, 14), роди Девојка, Која ће затруднети и родити Сина, и даће Му име Емануил, то јест С нама Бог. С нама је Бог, познајте Несторијанци, и покорите се, јер је с нама Бог. Не анђеол, не посредник, него ће сам Господ доћи и спашће нас (Ис. 8, 8 – 9; 63, 9)...

О блажени супрузи Јоакиме и Ано, заиста сте свесекорни. Познасмо вас по плоду утробе ваше, као што негде рече Господ: Познаћете их по плодовима њиховим (Мт. 7, 16). Поживели сте угодно Богу и достојно Оне што се од вас роди. Јер поживевши праведно и целомудрено, породили сте Украс девичанства – Ону која је пре рађања Дјеве, и у рађању Дјева, и после рађања Дјева, једина Дјева и Приснодјева, једина и умом и душом и телом Вечнодевствујућа. Јер и требаше да Девственост, произашла из целомудрености, произведе јединог Јединородног Светлосника телесно, по благовољењу Онога који Га је бестелесно родио; Њега, Који не рађа али се вечно рађа, Којега је рођење ипостасно својство.⁴

О! коликих чуда и каквих чудних супротности постаде радионица ова Девојчица: пород од нероткиње, девичанство које рађа, сједињење Божанства и човечанства, страдања и нестрадалности, живота и смрти, тако да у свему и свуда лошије буде побеђено бољим! И све то, о Господе, ради мога спасења! Јер си ме Ти тако заволео да све то ниси преко Анђела ни неког другог створења учинио, него си и прво стварање и ово сада претварање Сам Собом извршио. Због тога певам и хвалим се и сав од радости поскакујем, и опет се враћам ка Извору ових преславних чудеса, и вином весеља испуњен опет ударам у лиру Духа и певам песму божанску, рођенданску.

„О, Дјево
 Богоблагодатна, света
 Цркво Божија, коју
 духовно сагради
 Премудри Творац
 света, и у Њој
 поживе! Она је
 украшена не златом
 ни мртвим камењем,
 него уместо злата
 сија Духом, и уместо
 драгог камења има
 скупочени бисер –
 Христа“. Таква
 украшеност ове
 палате много је
 лепша од оне у
 Соломоновом храму,
 у коме беху
 изображени ликови
 херувима, дрвеће и
 цвеће. Али и у овом
 живом храму, у
 Пречистој Дјеви,
 јасно се види
 херувимски лик: јер
 својим херувимским
 животом Она се не
 само изједначи са
 херувимима него их и
 превазиђе.

Када је Црква навикла да светитеље назива херувимима, певајући: „Како ћемо вас назвати, свети? Херувимима, јер на вама отпочину Христос“; утолико више Дјева Богородица је херувим, јер у Њој отпочину Христос телом Својим, и на њеним пречистим рукама Бог седе као на престолу: Дјева постаде престо херувимски. А изобрази Она у себи и слике плодних дрвета, поставши духовно плодном маслином у дому Божјем и цветном палмом (Пс. 51, 10), због чега се сада и назива живоносним вртом, када Црква пева: „Из неродног корена Бог чудеса изведе нам живоносни врт – Матер Своју“.

Све се ово говори о духовној лепоти њеној. Али Она не беше лишена ни телесне лепоте, као што о томе сведоче многи учитељи Цркве, да у целом поднебесју није било нити ће бити тако лепе девојке као што беше Дјева Богородица.

Видевши је, свети Дионисије Ареопагит хоћаше да је назове Богом, да није знао Бога рођеног од Ње. Јер божанска благодат које она беше пуна изнутра,

сијаше из пресветлог лица њеног. Такву палату припреми Себи на земљи Цар Небесни, палату прекрасну душом и телом, „као невесту украшену мужу своме“ (Откр. 21, 2); притом палату пространу: „утробу њену учини пространом од неба“, и у Њу се смести „несместиви Христос Бог“.

Царске палате се обично зидају простране, да би могле примити не само цара него и мноштво његових слугу, и људе који му долазе са свих страна. Пространо обиталиште Бога Речи, Пречиста Дјева, пространо је не само за Бога Реч као Цара него и за нас слуге који прибегавамо к Богу, настањеном у Њој: јер Бога смешта у утроби, а нас у своме милосрђу.

Изабрани сасуд Божји, свети апостол Павле, побуђиван љубављу говораше својој љубљеној деци: Срце наше распротрани се; вама није тесно место у нама (2 Кор. 2, 11-12). Но у кога се од светих може наћи тако пространо милосрђе, као што је Маријино по Богу милосрђе које прима све? Ту налази себи места целомудрени, но и грешнику ту није тесно. Ту има своје место онај који се каје, но ту је слободно прибежиште и за оног који се не каје и за оног који је очајан, као што је Нојев ковчег био прибежиште не само за чисте него и за нечисте животиње. У милосрђу Пресвете Богородице има широког простора за све тужне, злостављане, гладне, залутале, буром витлане, болне: јер не може не бити милосрдна Она која нам роди благога Бога.

Св. Јован Дамаскин

РЕЧ НА РОЖДЕСТВО ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Св. Андреј, архиепископ Критски

Овај празник је за нас почетак празника. Служећи као граница између закона и преображења, он истовремено служи и као двери за благодат и истину. „Јер је Христос завршетак закона“ (Рим. 10,4), Који, ослобађајући нас од закона и пророка, узноси ка духу.

Овде је крај Закону: зато што је Законодавац, свршивши све, променио закон и пророке за дух, да се све састави у Њему (Еф. 1, 10), оживљавајући закон благодаћу: благодат је усвојила закон под своју власт а закон је подчинила благодати, тако да својства закона и благодати нису претрпела мешање, него се само тешко и ропско (у закону) Божанском силом претворило у лагано и слободно (у благодати). Како каже Апостол - „да ми не би били поробљени стихијама света“ (Гал. 4, 3), и да не би остали под ропским игом писма и закона. Ето, то је врхунац Христовог благоделанија према нама! Ето откривања тајне! Ето обоготворења доживљаја човечанства – плод лишавања Богочовека.

Светло и јасно нисхођење Божије ка људима морало је имати радостан почетак који нас уводи у

велики дар спасења. Овај празник, чији је почетак Рождество Богородице, а крај, сједињење Речи и плоти, и јесте такав, -то је најславније од свих чуда, непрестано откривајуће, необухватљиво и увек величанствено непојмљиво. Што је мање појмљиво, то је више откривајуће и што је више откривајуће то је мање појмљиво. Зато овај Благодатни дан, први у нашем празновању, јављајући светлост девствености, као да плете венац неувелог цвећа духовног винограда Светог Писма, предлаже материји заједничку радост. Будите храбри – говори он – ово је празник рождества Дјеве и обновљења рода људскога! Дјева се рађа, васпитава, узраста и спрема да буде Матер Бога - Свецара векова. Све ово, уз помоћ Давидову, даје нам предмет духовног созерцања. Богоматер нам открива Своје Богомдаровано рождество а Давид указује на блаженство рода људскога и дивно сродство Бога са људима.

И тако, уистину треба прославити тајинство дана и Матери Речи принети на дар реч – зато што ништа Њој није тако пријатно као реч и похвала речју. Отуда и ми добијамо двоструку корист: као прво, ступамо у простор истине а као друго, излазимо из плена и ропства писаног закона. На који начин? Познато је да, када нестаје мрак тада наступа светлост; тако и овде – иза закона наступа слобода благодати.

Данашња свечаност јесте граница која раздваја истину од преображења и уводи ново уместо старог. О томе Павле – Божанствена труба Духа – кличе: „Ако је ко у Христу, нова је твар“ (2 Кор. 5, 17); обновите се; древно пролази, јер Закон ништа није довео до савршенства, - а уводи се боља нада кроз коју се приближујемо Богу“ (Јевр. 7, 19). Истина благодати је засијала светлошћу...

Да буде данас једна заједничка свечаност и на небу и на земљи. Нека заједно празнују сви, што су у свету и што су ван света. Данас се Саздатељу свега постројио створени храм и створење се припрема за ново Божанствено боравиште Творца. Данас наша природа, изгнана из земље блаженства, прима почетак обожења и прах земаљски стреми узношењу слави. Данас Адам приноси Богу од нас и за нас основна знања, достојни плод човечанства – Марију, у Којој (нови Адам) постаје Хлебом за обновљење рода људскога. Данас се отварају велика недра девствености и Црква, по подобију брачноме, ставља на себе чист бисер истинске непорочности.

Данас се људској врлини дарује испуњења да претходно није послужила тајинству првостворена вредност и враћа се у пређашње Чиста и Непорочна Дјева, Која је сместила стање; човек добија благолепије и лепоту, Несместивога, који по Закону превазилази помрачену греховним безобразлуком, кроз природне законе? И да ли је то могла учинити нека сједињење људске природе са, од Матере рођеним друга Дјева, осим те Јединствене, Која је била „Красним лепотом више од синова изабрана пре свих родова од Творца природе? Та људских“ (Псалам 44, 3) у изузетном виду који и Дјева јесте Богопрослављена Богородица Марија, доликује Богу. И то стварање постаје, уистину из Чије је утробе у плот изишао Пребожанствени и стварањем, и поново створено – обожењем, и од Које је Он Сам за Себе саградио предиван храм. обожено – повратком на првобитно савршенство! Она је зачала безгрешно и родила нетрулежно, Данас бесплодна, изнад свих очекивања, постаје зато што је (Син Њен) био Бог, иако се родио мајком и рађа Ону Која рађа без мужа, плотски, али без нереда и болести. Та Матер је освештавајући природно рађање. Данас је уистину избегла својствено мајкама и дивно припремљен благолепи цвет за Божанствену хранила млеком Сина рођеног без мужа. Дјева, порфиру и јадна људска природа се облачи у родивши безгрешно Зачетога, остала је Чиста царско достојанство. Данас је – по пророчанству – Дјева сачувавши неповређена својства изникла Грана Давидова, Која нам је, поставши девствености. И зато се уистину Она назива вечно зелено Жезло Ароново, процвала Жезло Богородицом; њено девство се поштује и рађање Силе – Христа. Бог, сједињујући се са људима и ублажава. Бог, сједињујући се са људима и јављајући се у плоти, дарује Јој сопствену славу. Данас од Јуде и Давида јављајући се у плоти, дарује Јој сопствену славу. Одједном се женска природа ослобађа од протерани из земље живота и уместо рајског претходне клетве и како је кроз њу првобитно и Мелхиседекову (Јевр. 7, 15). Данас започиње ушао грех, тако кроз њу прво и почиње спасење. успостављање наше природе и разорени свет, примајући Богоприлично подобје, добија почетак другог Божанственог стварања.

Прво стварање људи произашло је из чисте и нескверне земље, но њихова природа је помрачила урођено јој достојанство, лишивши се благодати преко греха непослушности, због чега смо протерани из земље живота и уместо рајског наслађивања добили привремени живот, као рођено наследство а са њом и смрт и поквареност рода нашега. Сви су почели да претпостављају земљу небу, тако да није остало никакве наде на спас осим помоћи свише. Ни природни, ни писани закон, ни ватрене помирљиве проповеди пророка, нису имале снагу да излече болест. Нико није знао како исправити људску природу и посредством чега би било најзгодније узвести је првобитној вредности, док није благоизволео Уметник свега, Бог, да нам открије други постројени и новосастављени свет, уништивши од давнина уметнуту живу рану греха која је породила смрт, дарујући нам потпуно безстрасан и слободан живот, преко новог сздања нашега кроз рођење Божанственим крштењем. Но како би нам саопштио то велико и преславно благо, толико саобразно са законима Божијим, да нам се Бог није јавио у плоти подвргнувши се законима природе и да није благоизволео да поживи са нама начином, подобним Њему? А како би све то могло доћи до

испуњења да претходно није послужила тајинству Чиста и Непорочна Дјева, Која је сместила Несместивога, који по Закону превазилази природне законе? И да ли је то могла учинити нека друга Дјева, осим те Јединствене, Која је била изабрана пре свих родова од Творца природе? Та Дјева јесте Богопрослављена Богородица Марија, из Чије је утробе у плот изишао Пребожанствени и од Које је Он Сам за Себе саградио предиван храм. Она је зачала безгрешно и родила нетрулежно, зато што је (Син Њен) био Бог, иако се родио плотски, али без нереда и болести. Та Матер је уистину избегла својствено мајкама и дивно хранила млеком Сина рођеног без мужа. Дјева, родивши безгрешно Зачетога, остала је Чиста Дјева сачувавши неповређена својства девствености. И зато се уистину Она назива Богородицом; њено девство се поштује и рађање ублажава. Бог, сједињујући се са људима и јављајући се у плоти, дарује Јој сопствену славу. Одједном се женска природа ослобађа од претходне клетве и како је кроз њу првобитно и ушао грех, тако кроз њу прво и почиње спасење.

Но, наша беседа је достигла свој главни циљ и ја, славећи данас и са весељем учествујући у том свештеном пиру, предлажем вам заједничку радост. Искупитељ рода људскога, као што сам рекао, пожелео је да устроји ново рођење и саздање човека, подобно првом стварању кад је узевши прах земаљски из девствене и чисте земље створио првог Адама, тако је и сада, устројавајући Своје оваплоћење на земљи, тако рећи уместо прашине земаљске изабрао из читаве творевине Ту Чисту и Непорочну Дјеву и стварајући человечество у Изабраној међу људима, Творац Адама је чини Новим Адамом, да би спасио старога.

Ко је Та Дјева и од каквих је родитеља постала? Марија, слава свих, родила се из племена Давидова а од семена Јоакимова. Она је произашла од Еве а била је чедо Анино. Јоаким је био кротак и благочестив муж, васпитан у закону Божијем. Живећи целомудрено и пред Богом ходећи, он је остарио бездетан; његове плодне године нису донеле продужетак рода. Исто је и Ана била Богољубива, целомудрена, но бесплодна; живела је складно са мужем али је била бездетна. Ни о чему се не бринући толико колико о поштовању закона Господњег, она се ипак свакодневно бола жалашћу бездетства и трпела оно што је обично удео неплодних – плакала, жалостила се, туговала, јадила, не трпећи бездетство.

Тако су Јоаким и његова супруга са сетом говорили о немању наследника али искра наде се у њима још није била угасила у потпуности: обоје су зносили молитве о даровању им чеда за продужетак рода. Њих двоје, уподобљујући се услишаној молитви Ане (1 Цар. 1, 10) нису одлазили од храма усрдно се молећи Богу да их ослободи неплодности и дарује плод бесплодним. И нису прекидали своје напоре док нису добили жељенога. И стварно, жељено им се испунило. Дародавац дарова није презрео њихова поуздања на Њега. Сила је ускоро пришла у

помоћ молитељима и умолитељима Бога и учинила способним једнога за производњу а другога за примање плода. На тај начин од неплодних и увенулих родитеља, као од сасушеног дрвета, произвео се за нас преславни плод – Пренепорочнаја Дјева. Неплодни узао се развезао, молитва је и мимо очекивања постала плодносна, бездетна је родила Чедо; бездетна постаје срећном мајком. Тако је Она, Која је произашла из неплодне утробе матере Своје, па су Је родитељи у првом цвету Њеног узраста привели у храм и посветили Богу, произрасла из утробе Своје Клас нетрулежни. Свештеник, који је био тада дежурни, узревши лик Дјеве, претходнике и наследнике Њене, узрадовао се и узвеселио, видећи као у стварности испуњење Божијег завета. Он Је посветио Богу као честит дар и благопријатну жртву и као велику ризницу спасења увео је у најдубљу унутрашњост храма. Овде је девојка улазила у одаје Господње, као у брачне одаје, хранећи се небеском храном до времена обручења које је било предодређено пре свих векова Оним, Који Се по неизрецивом милосрђу родио из Ње, и Онај Који је, пре стварања времена и пространства Божијег родио Њега, и заједно са саприродним, сапрестолним и поклањајемим Духом Његовим, а то и јесте Једно Божанство које има Једну Суштину и Царство, неразделно и непромењиво и који се ни у чему не разликује, осим у личним својствима. Зато ја и славим и ликујем и Матери Речи приносим дар празновања, зато што је Рођени од Ње мене научио да верујем у Тројицу: Беспочетна Реч и

Син је у Њој устројио Своје оваплоћење, отац Који Га је родио је то благословио, Дух Свети је осенио и осветлио утробу непојмљиво зачевше.

Сада је време да запитамо Давида – у чему му се заклео Бог свега? Кажите песмопојче и Пророче! Заклео се да ће од порода мојега посадити на престолу мојему (Псалм 131, 11). Ето у шта се клео и није порекао заклетву Своју, клео се и реч запечатио делом! „Учиних завет с изабраним својим – рече Он – заклек се Давиду, служи Својему: Довијека ћу утврђивати семе твоје и престо твој уређивати од колена до колена. Јер знам да је зававијек основана милост и на небесима да си утврдио истину своју“ (Псалм 88, 36 – 38). Такву заклетву је Господ испунио зато што је немогуће да Бог превари (Јевр. 6, 18). Ево погледајте: Христос се по плоти назива

мојим сином (Мат. 22, 42) а Господу моме и Сину се поклању сви народи (Псалм 71, 11) видећи Га да седи на девственом престолу! Ето и Дјева, из чије је утробе изашао Предвечни оваплотивши се на крају векова и обновивши векове, такође је потекао из мојих слабина! Све је то тако! Људи Божији, народе свети, свештено сабрање! Поштујмо сећање отаца величајући силу тајинства. Свако од нас, по мери дате му благодати, да принесе достојан дар овоме слављу. Оци – благостање рода; мајке – благочедност; неплодне – неплодност греха, девице – истинско целомудрије, то јест и душе и тела; брачни – похвално уздржање. Ако је ко од вас отац, да подражава оцу Дјеве; ако је неко бездетан – да уздигне плодотворну молитву која узраста из Богоугодног живота. Мајка, хранећи чеда своја, да се радује заједно са Аном васпитавајући чедо даровано јој молитвама у неплодности. Неплодна, нерађајућа, лишена благословеног плода да са вером прилази Богоданој Аниној Грани и да одложи неплодност. Дева, непорочно живећа, да буде матер речи улепшавајући речју благољепије душе. Брачна, да приноси умну жртву од плодова молитве. Заједно богати и сиромашни, момци и девојке, старци са омладином (Псалми 48, 3 Псалми 148, 12), свештеници и левити, сви скупа да се радујемо у част Девојке, Матере Бога и Пророчице: из Ње је изашао Пророк, наговештен Мојсијем, Христос Бог, Истина (Друга Мојс. 18, 15). Амин.

Са руског превео:
Ранко Гојковић

ИКОНОСТАС

(грч: *εικονοστάσιο*: *εἰκών* - слика и *στάσις* - положај), дрвена, камена, зидана, ређе метална преграда, украшена иконама која дели наос цркве од олтарског простора, односно одваја простор намењен посвећенима од оног у коме се током богослужења налазе верници, чинећи у симболичном смислу границу између два дела недељиве Цркве - видљиве и невидљиве, земаљске и небеске; преграда која симболизује одвојеност "горње одаје" у коју се Исус Христос са Апостолима склонио од света током Тајне вечере.

Током историје, олтарска преграда је доживела многе трансформације. Првобитну олтарску преграду, у свим ранохришћанским црквама, чинила је конструкција са стубовима, архитравном гредом и парапетним плочама, а отвори између стубова били су затворени завесама (катапетазмама), које су се повлачиле и навлачиле током Литургије. Постављањем икона у простор између стубова и на архитравну греду, олтарска преграда је прерасла у данашњи облик иконостаса.

Историјат и настанак иконостаса

Сам термин *иконостас*, јавља се релативно касно, под руским утицајем, док се пре тога чешће користио израз *темплон* (*τέμπλον*). Украшавање иконостаса се усталило тек у XI и XII веку, а од XIV века, дуборезни и позлаћени иконостас се све више развија увис достижући и 6-7 редова.

Од XI века, постоје у Византији сачувани примери или изворни подаци о развијеном облику иконостаса који има јасну иконографску садржину, потчињену чврстој симболичној концепцији. У првом реду, постављене су тзв. престоње иконе: Исус Христос, Богородица, Јован Крститељ и представа светог или празника коме је црква посвећена; у другом реду је Деисис и иконе са сценама Великих празника; у трећем реду су појединачни ликови Апостола а у четвртом - пророка; док се на врху налази крст са представом Распећа.

На средини иконостаса налазе се Царске двери украшене представом Благовести, док су северне и јужне двери, тзв. *ђаконске* или *анђелске двери*, украшене представама светих ђакона и Анђела.

Символика, место и улога

Као преграда између олтарског простора и наоса, иконостас представља симболичну границу између материјалног и духовног, Неба и земље, видљивог и невидљивог света, где се, између осталог, врши и обред претварања предложених у Часне дарове, као најистакнутијег, али и најтајанственијег дела Литургије, током канона Евхаристије. Обред се тако заклања од погледа оних који би својим неверјем оскрнавили ту тајну над тајнама, иначе доступну само онима који на њу гледају искључиво духовним очима, а не и земаљским.

Одвајање олтарског простора је од самих почетака изградње храмова, представљао вид посебног поштовања према светињи олтара (Часној трпези), како верни не би улазили у олтарски простор, где је приступ био допуштен само свештеницима и онима који им у олтарском простору саслужују током богослужења. Поред тога, одвајањем олтарског простора, као "делића Неба" (како се, између осталог, тумачи олтарски простор), симболизује се граница између овога века и онога који тек долази, са Царским дверима као вратима пред којима верни стоје, смирено и смерно чекајући да прођу кроз њих.

Постоји и тумачење да олтарска преграда, симболично, као ореграда са вратима ка Небу, представља једно од pročеља Небеског Јерусалима, како је олтарска преграда од раног Хришћанства и формулисана и објашњавана. Ово тумачење потиче из визије Светог Јована Богослова о Небеском граду, који на све четири стране има по троја врата, баш као што их има и иконостас (Отк 21,13).

Освећење

Иконостас се, као и све иконе, освештава молитвама свештеника или Епископа и кропљењем светом водом. Пре освећења, свете иконе, иако су већ и посвећене Богу и божанском, иако су у неком смислу већ освећене захваљујући свом духовном садржају и смислу, ипак остају само дела људских руку. Чин освећења очишћује та дела људских руку и преноси им Црквено прихватање и благодатну силу Светога Духа.

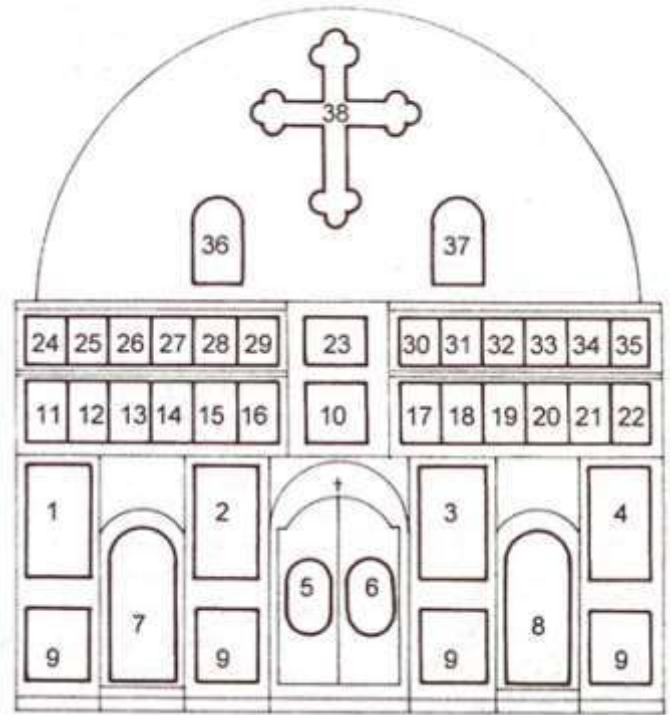
После освећења, свете иконе као да се отуђују од свог земаљског порекла и од својих земаљских стваралаца, постајући наслеђе свеколике Цркве. То се може објаснити примером односа религиозне свести према сликама световних уметника на духовне теме. Гледајући било коју световну слику, где су представљени Исус Христос или Пресвета Богородица, или пак неко од светитеља, Православни верник доживљава нормално осећање страхопоштовања. Међутим, он се тим сликама неће поклонити, нити ће се пред њима молити као пред иконама, зато што су оне неканонске и не садрже потребну догматску пуноту у обради светих ликова, Црква их није освештала као иконе, што значи да оне у себи не садрже благодатну силу Светога Духа.

Освећени иконостас због тога није само објекат молитвеног созерцања, него и објекат саме молитве. Ка ликовима на иконостасу, верујући се обраћа с прозбама за земаљске и духовне потребе и према мери вере и Божијег промисла, добија оно што тражи. Између верујућих и светитеља, изображених на иконостасу, успоставља се жива веза узајамног општења, која није ништа друго до веза и општење небеске и земаљске Цркве. Небеска, тријумфална Црква, представљена иконостасом, указује делатну помоћ земаљској, војујућој или странствујућој Цркви (како се обично назива).

Уређење и распоред икона

У његов средишњи део постављају се Царске двери - двокрилна, посебно украшена врата, смештена насупрот престолу. Царске двери су назив добиле због тога што кроз њих излази Цар славе, Господ Исус Христос у Светим Даровима, да би Причешће било раздавано вернима. Он такође тајанствено излази кроз њих током Малог входа са Јеванђељем и на Великом входу, у предложеним, али још увек не и освећеним Часним Даровима.

Лево од Царских двери, у северном делу, насупрот жртвенику, налазе се северна једнокрилна врата за излазак свештеника у типиком утврђеним тренуцима, током богослужења. Десно од Царских двери, у јужном делу, налазе се јужна једнокрилна врата, кроз која свештенослужитељи улазе у олтар, не ометајући ток богослужбених входова. Унутар Царских двери, са стране олтара, од врха до висине двери, или чак кроз до пода, постављена је завеса (катапетазма). Она се, у типиком прописаним тренуцима, навлачи и склања.

1. Икона светитеља или празника коме је храм посвећен
2. Богородица
3. Исус Христос
4. Св. Јован Крститељ
- 5-6. Благовести
7. Северне анђелске (ђаконске) двери
8. Јужне анђелске (ђаконске) двери
9. Сокл
10. Деисис (централна икона)
- 11-22. Апостоли
23. Богородица (централна)
- 24-35. Пророци
36. Богородица
37. Св. Јован Богослов
38. Крст са Распећем

иконостас су чиниле само иконе Богочовека и Богородице, које су сведочиле о Богооваплоћењу и Његовом домостроју нашег спасења. Али то није довољан аргумент. Црква је постојала и када није било Символа вере нити одређених сакраменталних одежди, а чак ни неких књига Новог Завета. Том археолошком психологијом односа према искуству Цркве, које је она установила, долазимо до убеђења да је данас могуће одрећи се и Књиге Откровења само зато што је ушла у канонске књиге Библије тек у седмом веку, после седам

Иконостас у православној цркви

Протојереј ставрофор Љубо Милошевић

Иконе и иконостаси имају важан удео у идентификацији Православља. Иконе сведоче о Богооваплоћењу и обожењу човека. То је суштинска теологија о човеку. Примивши тело Бог је постао „опажајући“ за наше око и дао нам животну могућност да се кроз поистовећивање и подражавање Христу и сами обожимо и „постанемо богови“ (како је речено у Откровењу). О томе сведочи Богословље о икони, дакле и сам појам иконе. Разни су дарови Божији и Црква њима даје широк спектар могућности образовања зарад нашег спасења. Једна од њих је сведочење о вечним истинама, о Еванђељу, у тим образима и изображењима, они су осликано остварено Еванђеље. У иконографији и фрескосликарству се слави сва дубина Православља, кроз коју се открива небеска мистика или пак тајна. Јер је све што нам Бог даје је Тајна. Ради издвајања и интелектуалног „престижа“ почели смо да се бавимо црквеном архелогиијом и „ископавањем“. Прекопавамо и Свето Предање и кроз налазе и анализе вагамо га и меримо. Узели смо интелектуалне крампове у руке и откопавамо историјске „експонате“ којима желимо да изменимо црквено наслеђе.

. На тај начин реметимо свети појам живог црквеног наслеђа као суштаствене градитељске еклисијалности. Заиста у базиликама у Светој земљи, које су персијанци дивљачки порушили,

векова постојања живота Цркве. Сличних аргумента има много.

Проблем се скрива у недоумици; шта је важније коректност или послушање? Шта је целисходније или сврсисходније? Живот у Рају није био само живот сам по себи у искуству свог развика, него је основе имао у најпростијем послушању. Послушање је у човековој природи и помаже нам да разумемо нашу слободну вољу у живом односу према Творцу. Да нема слободе не би било ни послушања као вежбе и остварења личних одлука у односу на Извор битисања. Послушање је суштина живота у нашој Цркви и оно се најбоље огледа кроз појам саборности. Црква је појам долазећег Царства Небеског, у којој се и дан данас активно сусрећу живи и „мртви“, који у Литургији чине једно Христово цело. У Заједници Тела све се одиграва кроз послушање појединачно распоређено као служба да је човек носи и на тај начин се остварује Саборност као једино оруђе сабирања. Ван овакве саборности све је дељење, а то није Христова природа, јер Он сабира а не дели.

Црква сведочи о Богооваплоћењу и бори се против христолошких јереси. То је процес који ће трајати до краја људског века. Све јереси су христолошке, чак и оне тзв. духовоборачке, јер је само Христос оваплоћени Бог у којем препознајемо и Утјешитеља. Црква ствара и развија своје богословље, а доксолошки, химнолошки и деобом талената стваралачко-уметнички сведочи само о једном – о Богооваплоћењу, а кроз њега и о подражавању Христу као нашем Богоуподобљењу!

спајању честица за живе и мртве. Када уђемо у храм и погледамо иконе, и то не само Богочовека и Богомајке, него и на друге свете и

Обожени човек је већ бог по оном еванђелски давно откривеном: „богови сте“. И зато Црква почиње да осликава св. Георгија Победоносца, св. Николу, св. Василија и све друге свете и обожене људе у домостроју нашег спасења. Она то чини кроз суштинско богословље – оваплоћење Бога Логоса (Слова) . Цркви није довољно да се високо научно о њој сведочи, већ по опробаном примеру она најчешће користи „рибарски језик“ и „приче“ о Царству Небеском, које не представља само Богочовеком и Његовом Мајком, него благодатно о њему учи и мноштвом образа (икона) као израза сабора светих Небеске Цркве.

Поглед на иконостас, који не страда од ренесансе и рационализма (реализма), нам предочава Небеску Цркву обожених образа у свом Првообразу. О томе Флоренски убедљиво богословствује: „Храм је она лествица Јакова, и он од видљивог узноси према невидљивом, и сав олтар као једна целина већ је место невидљиво, област оцепљена од овог света, пространство које није од овог света“. И заиста, када уђемо у храм Божији на иконостасу је изображена Небеска Црква, и ми у њој постајемо једно цело кроз визуално опажање као наше приопштење Сабору Светих.

Иконостас је дубина богословља о судбини и уздицању човека у вечну славу. Црква је ово богатство вековима богонадахнуто стварала и постепено откривала са јаким едукативним циљем да у Царству Небеском поред Богородице у њему пребивају и „покајани разбојник“, и сви ми покајани разбојници разних врста.

Данашње одрицање од иконостаса је одрицање од Православља, и то оног теолошки откривеног у богослужбеном језику Недеље Православља. Хронолошки Црква усавршава своје богословље, које је дока њеног динамичног, стваралачког живота, и пориче „статику“, тј. закопавање талента. Израз тог стваралачког живота је и појава фрескосликарства и иконографије. На тај начин учимо о суштаственом литургијском спајању Небеске и Земаљске цркве, које се остварује у Светој Литургији, када се и ми спајамо (сапричешћујемо) са нашом отишлом браћом и сестрама, како се то у Литургији помиње при

преподобне, ми тада на најпростији и најнаивнији начин созерцавамо небеску Цркву, која нам се даје да је видимо.

Не морамо да читамо дубоку теологију Богооваплоћења, довољан је само поглед на икону св. Николе, и разумећемо како је то Бог Логос постао један од нас и узнео нас на крст Живота. Постоје покушаји крађе те наследне лепоте овог дубоког богословља, када се све рационализује и своди на грубо опажање као знање. Тако је пала западна хришћанска заједница, а о томе сведоче њене заједнице разбијене на парампарчад које можемо да набројимо троцифреним бројевима, што је показатељ људске трагедије делења а не сабирања и сједињења. „Археолошка теологија“ све више тежи да себи приушти повратак црквеном опиту хирушким захватом, који врши ампутирајући стваралачку динамику Цркве као остварење њеног испкупитељског живота.

Она једноставно бира једно опредељено време које процењује као најкористније искуство еклисијалног живота. Црква се враћа у „јуче“ аналогно речима св. ап. Павла да је Христос „јуче, и данас, и завек исти“. Одабире једно време и један опит и предлаже га као најбоље и најцелисходније, притом без уважавања мишљења свеучећа црквене пуноте.

Све више нас обухвата дух „Томиног истраживања и опипавања“ уз грубо одбацивање вере, наде, и невиности оних у богочовечанским речима: „блажени су који не видеше али вероваше“. Све доминатније религије света своје богатство види у традицији изражену кроз уметност што су једноставно принесени таланти и дарови Божији.

Православље је по природи свог постојања у томе најбогатије и зато се треба борити против лажне „обнове духовног живота“, која се у суштини своди на театрално опажање – рационализам, који одстрањује вековну православну мистику. Све цркве без иконостаса су неканонске у односу на саборност Цркве и такве појаве су за осуду, јер су продукт индивидуалног схватања Цркве и перцепције њене Литургије.

. Иконостас је наша вечна тапија уникатног сведочанства о Боговаплоћењу и Христовој Цркви; о оној живој Земаљској и оној живој Небеској, када се тај њен живот и таворска светлост обожења руком описује на нибу (ореолу) икона.

Имамо на уму да човек понекад када греши чини то са добрим побудама, зато се молимо за опроштај и несвесних грехова. Човек може да буде рушилац Тела и из непажње и незнања. Смирени човек не полази од себе него од општег и заједничког. Нажалост, то није случај ових ломљења и буре када се под предлогом бољег цепа Тело. Покретач сваке „новине“ ван саборног сагледавања је индивидуализам, ма се он откривао у индивидуалној форми или групно и организовано. Индивидуализам по својој природи доноси немир због одсуства сагласности. Другим речима: не постоји саборност! Скраћивање иконостаса је везано за психолошко-визуално поимање Литургије, а не и тајинствено. Отклањањем древне „решетке“, која је од првих векова била између олтарског дела храма и лаоса, подвлачи се опажање на уштрб тајинствености (пребогате источне мистике), јер се свети дарови не опажају визуално него созерцавају вером. То је стари покушај враћања народа у статус заинтересованог посматрача свештених радњи и дешавања, тако да свети олтар добија смисао сцене а губи тајинственост о којој Флоренски говори. То се јавља када реализам почне да потискује тајну, тј. када опажање замењује веру и наду. „Ренесанса православне литургије“ (м. И. Алфејев) покренута је рационализмом, у којој се покреће и остварује сав либерализам. Зар у томе данашње „модерно православље“ да тражи себе?

Православни храм је леп, лепши од свих других са својом небеском лепотом осликане или опеване православне мистике. Да би иронија била већа, ово нам предочава Роберт Тафт један од највећих католичких теолога данашњице, док се ми отклањањем олтара уподобљујемо католицима и њиховој реалистичкој перцепцији на уштрб наше пребогате (благодатне) православне мистике. Иконостас има свој канон по којем се гради, и зависи од архитектонског стила храма. Не сме да буде низак нити превисок. Низина икона на иконостасу, коју смо видели у Сомбору јесте један тип хуљења, када су нам ликови светих испод појаса и испред ногу (ни фотографије наших вољених не држимо тако ниско). Несхватљиво је да је постојао благослов за то? Опет, високи иконостаси које видимо по нашим барокним црквама такође нису прихватљиви, јер заклањају

фреске, и „Ширу од Небеса“, коју осликавају у олтару.

Сваки храм би требао да буде фрескописан и само тада је завршен. Дакле, све зависи од многих фактора. Поред уобичајених икона, које треба да стоје више појаса над царским вратима (отвор више висине човека), по канону мора да стоји икона Тајне вечере (понављање „прикривене“ на горњем месту у олтару) а лево и десно од ње сви „Господњи празници“. А то би већ била висина иконостаса по норми на коју смо до сада навикли код нас и у другим помесним црквама. Иконостас не треба претрпавати иконама (као по нашим барокним храмовима) а да зидови не буду осликани, него треба ускладити фрескопис са иконостасом тако, да се хармонично допуњују.

ХЕРЦЕГОВАЧКО ВЕЧЕ

21. ОКТОБАР

19:00 Вечера

**20:00 Културно-уметнички
програм**

**21:00 Забава уз живу
музику**

Улазнице: \$35

Пресвета Богородица на иконостасу

Поштовање Пресвете Богородице у православној цркви је суштински заступљено у свим видовима црквеног живота. Свети Лик Богомајке на целивајућим иконама благо дочекује све верне на улазу у сваки свети Храм и небројене су њене иконе које су све прелијепе и чудотворне.

Иконостас је преграда, Олтара, најсветијег мјеста у цркви у којем свештенослужитељи тајанствено и молитвено стоје за време богослужења.

На лијевој страни иконостаса у нашој Цркви налази се икона Пресвете Богородице која је уоквирена старозавјетним пророцима који су пророковали њено рођење и који су пре много много вјекова били надарени од Бога да наговјесте будућност спасења и наде на живот вјечни путем спасења кроз Господа Исуса Христа.

Како су пророци пророковали тако се све и испунило. Тако се данас на иконостасу сваке православне цркве осликава новозавјетна и старозавјетна историја Спаситеља свијета Господа Исуса Христа.

Св. Пророк Захарија

Као свећњак седмокрак
видјех те као ону
од које се пројави
спасење свету.

Св. Пророк Језекиљ

Као врата Божија
видјех те закључана
кроз која прође
Једини вјечни Бог.

Св. Пророк Софоније

~ Ја сам одар цара ~
Отроковице,
наговјестих пророштвом
Твоје чудо

Св. Пророк Гедеон

Руном те ја наговестих
Чиста Дјево,
рођењем твојим
на руну видех чудо.

Св. Патријарх Јаков

Ја сам те у сну видео
као лествицу
која досеже
од земље до неба.

Св. Пророк Мојсије

Ја сам те купином назвао
Богородице Дјево
јер сам видео
у купини тајанственост.

Св. Пророк Исаија

Ја те ужареним угљеном
наговестих
Богородице
као престо цара.

Св. Пророк Арон

Жезло процетавши
објави Дјево Чиста
да ће процвјетати
од Богородице.

Св. Пророк Данило

Од горе мисаоне
одсече се камен
којим те проповједаху
Чиста Дјево Богородице

Св. Пророк Авакум

Пророчким дахом
у духу ношен
видјех те као чашу
и освећену гору

Ваведење Пресвете Богородице

Велики празник слави данас сав православни хришћански свет. Благоволењем преблагот Бога на данашњи дан отпочело је искупљење целог човечанског рода. Данас је у храм божији доведена дева Марија и тиме је предначен и скори долазак Спаситеља света, па зато нека се радује данас небо и земља, јер ево је Господ помиловао народ свој. Царица анђела и људи, госпођа света, слава мученика и Апостола, данас је уведена у *свјатаја свјатих* и посвећена Богу на службу.

Чудесно је зачеће деве Марије, свето је њено рођење но од свега је чудеснији и несравњено светији, њен спасоносни улазак у *свјатаја свјатих* јерусалимског храма. Трогодишња дева као чисти брилијант, добровољно се приноси Богу, који ју је позвао још пре створења света и ово је највећа жртва која је дотле принесена Богу. Соломонов храм, у коме је пречиста дева посвећена Богу био је најдивнији храм у свету, но шта је његова красота и величина, шта његово богатство и велељепије према слави и достојанству деве Марије, која се удостојила да буде храм Спаситеља света, Сина Божијег, оваплоћеног Бога?

У храму Соломоновом било је девет ствари, које су биле најсветије. Прво је био седмокраки свећњак са 7 осветљења; друго трапеза осветљених хлебова; треће златно кадилиште, са кога се тамјан палио; четврто златни суд, у коме је била мана; пето две таблице, које је Мојсеј добио на брду синајском и на којима су биле десет заповести; шесто жезал Аронов који је чудесно процветао; седмо кивот у коме су биле таблице; осмо Херувими који су осветља вали место где су се приносиле жртве умилоствивљења и девето најсветији део храма, који се

звао *светиња* над *светињама*. Сви ови предмети, били су праслика Богомајке, јер онај је седмокраки свећњак седам дарова Светога Духа, са којима је од ране младости светлила. Она је животодавна трпеза, хлеб живота. Она је златно кадилиште, које је хранило у себи огањ божанства. Она је златни суд од мане, у којој је била небеска мана - Христос Спаситељ. Она је таблица закона, која је носила оваплоћени закон, Слово Божије. Она је чудесно процветани жезал који је цветао цветом бесмртности. Она је кивот, који је богомајка, тј. светиња над светињом, у којој је обитивао Господ сваке светиње!

Према томе, дева Марија јесте одушевљени и живи храм живог Бога. Као дете од три

године она је имала толике светлости, да је већ била достојна да уђе у светињама, у коју је само Архијереј улазио и то једанпут у години! У тим малим годинама она је својом светлошћу надвисила све праведнике и пророке, па је у потоњим годинама надвисила не само и све Апостоле и мученике, него и Херувиме и Серафиме, па с тога јој црква и пева. Кад је Пресвета Богомајка у својој трећој години удостојила се да уђе у светињу над светињама храма Јерусалимског, сад је заиста у светињи над светињом самога раја тј. на престолу божанске славе, што је и пророк предвидео.

Богомајка је дакле била пуна благодати на земљи па је пуна славе и на небу!

Нека је слава и хвала Богомајци, која је данас као живи и одушевљени храм Божији ушла у цркву Господњу у великом спроводу невиних девојчица, које су носиле упаљене свеће и певале побожне песме. Са топлим срцима браћо а одушевљени побожношћу славио и ми преславно ваведење у храм пресвете Богомајке. Амин.

Текст преузет из књиге:
Архимандрит Фирмилијан,
ТУМАЧЕЊЕ ЈЕВАНЂЕЉА-СА БЕСЕДАМА

**СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
ЦРКВА СВ.АРХ. МИХАЈЛА-БУРНАБИ, БК
СРПСКА ШКОЛА" СВ. ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ"**

ПОЗИВА

сву заинтересовану децу на упис у школску 2017/18 , упис је 3,10 и 17. септембра 2017 у 12 часова у холу цркве. Школа се одржава **недељом** и има групе предшколску (4-6 година), млађу , средњу и групу од 12 и више година. Дневни распоред је:

9.30-10:00 часова Веронаука

10:00-10.45 часова Српски језик

11:15-12:00 часова Музичко васпитање

12:10-12:40 часова Драмска секција

13:00 – 13:45 часова Српски језик , најстарија група (од 12 година и изнад)

Школа почиње са радом у недељу 17 септембра 2017, благодарношћу Богу, а завршава рад крајем маја 2018 године. У току школске године ученици ће учествовати на приредбама поводом храмовне славе, дана св. Саве као и на завршној школској приредби. Такође планирамо зимски и пролећни излет .

Школарина се плаћа месечно и износи: једно дете је \$ 30, два или више детета из исте породице је \$ 50.

За све информације можете контактирати у цркви или електронском поштом,

протојереја Малишу Миловановића o.malisa.spc@gmail.com

госпођу Биљану Атанацковић atabili@yahoo.ca

www.starhangelmihailo.com - 7837 Canada Way, Burnaby, BC

ВЕЛИКИ ЈУБИЛЕЈ— 700 ГОДИНА МОНАСТИРА СВ. АРХАНЂЕЛА МИХАИЛА—КРУПА

Манастир Св. Арханђела Михаила прославља велики јубилеј 700 година постојања. Један од најстаријих српских манастира налази се у Далмацији испод планине Велебита, код извора ријеке Крупе, па је често овај манастир познат као Манастир Крупа.

Манастир је саграђен 1317. г. у вријеме српског краља Милутина. Темеље му постављају монаси из оближње Босанске Крупе. Већ 1345. године Краљ Милутин са својим сином Стефаном Дечанским и унуком Стефаном Душаном су водили бригу о манастиру и били велики добротвори заједно са деспотицом српском Ангелином око 1494. године.

Манастир је 1502. г. и 1620. године страдао у млетачко-турским ратовима. А и у 20. вијеку у 1941. и 1995. године. Али силом Божијом и помоћу народа увијек је обнављан и дан данас стоји као православни светионик.

Велику обнову манастир је доживио 1855. године када су заједничким снагама помогли Русија, Србија и Аустрија. Због доприноса Аустрије манастирски прозори су урађени у готском стилу јер је то захтјевала влада Аустрије која је била активно укључена у овај пројекат обнове. Манастир је засијао пуним сјајем као бедем хришћанства.

У манастиру се налазе бројна сведочанства и заоставштине као јасни докази постојања православних хришћана и манастир чува велике духовне и умјетничке вриједности. Ту се налазе прелијепе фреске из 1622. г. Које је фрескописао хиландарски монах Георгије који је познат и по томе што је фрескописао трпезарију манастира Хиландара.

Манастирска ризница чува иконе од Јована Апаке које су рађене у итало-критском стилу а у ризници се налази и честица моштију Св. Јеротеја и кивот из Манастира Руња који је 1875. године донешен у манастир.

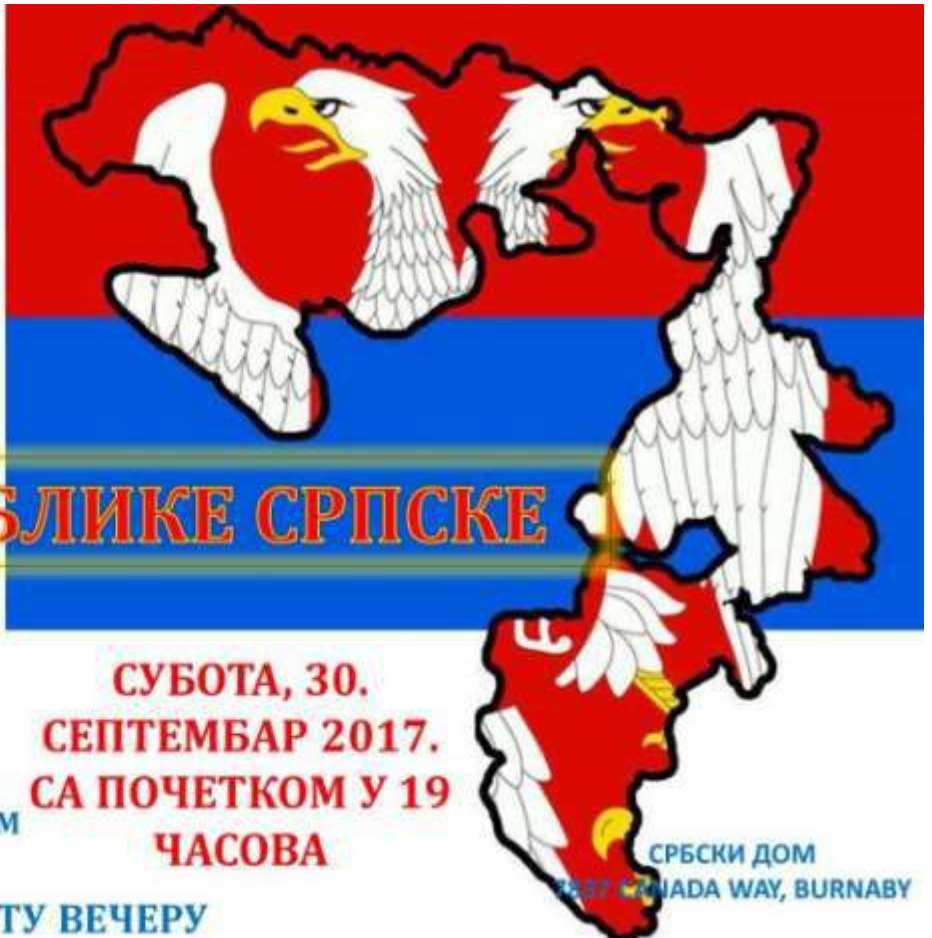
Три натиминса су се такође чувала у манастиру, од јерусалимског патријарха Теодосија, од патријарха Арсенија IV Шакабенте из 1743.г. И трећи антиминос је из 1739, године такозвани Крупски.

22. турска фермана су похрањена у манастиру од који се један односи на заштиту Манастира Крке а који је издато турски султан Мустафа II. Ова важна документа свједоче о признању манастира као власништву српском и православном.

Герасим Зелић, познати и значајни српски писац, је обдарио манастир бројним богослужбеним књигама, црквеним стварима и разним другим вредностима. У манастиру су боравили и бројни велики српски књижевници. Симо Матавуљ је боравио у манастиру четири године и забиљежио да је ту открио скривене љепоте српског језика. У манастиру је боравио и Доситеј Обрадовић.

Манастир Крупа је од велике важности за српско становништво у Далмацији и поводом великог јубилеја 700 година постојања организоване су бројне свечаности и прославе.

На многаја љета!

ВЕЧЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ИНФОРМАЦИЈЕ И РЕЗЕРВАЦИЈЕ :
ЈАДРАНКА 604-789-3767

УЛАЗ \$35

ВИДЕО ПРОЈЕКЦИЈА,
КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКИ ПРОГРАМ
И ВРЕДНЕ НАГРАДЕ

УЗ ЖИВУ МУЗИКУ И БОГАТУ ВЕЧЕРУ

СУБОТА, 30.
СЕПТЕМБАР 2017.
СА ПОЧЕТКОМ У 19
ЧАСОВА

СРПСКИ ДОМ
1837 CANADA WAY, BURNABY

Свети мученик Фанурије

Непознато када је живео и страдао за Христа. У 14 веку пронађен му на острву Родосу, при копању око градских зидина, стари храм и дивна икона која га приказује младог и многострадајућег за

Христа. Митрополит Родоски Нил (1355-69 г.) обнови му храм и написа службу и постави Мученикову икону на поклоњење свима. Многа је чуда од тада учинио и непрекидно чини свети Фанурије свима онима који га усрдно призивају са вером.

ФАНУРОПИТА - КОЛАЧ СВЕТОГ ФАНУРИЈА

Фануропита је колач који се у Грчкој прави сваког 27 августа. То је диван, традиционални посни колач. Име је добио по светом Фанурију односно младићу Фануриосу који је у прошлости живео на острву Родос. Овај колач се прави и за потребу када хоћете нешто да нађете (нешто изгубљено или посао, љубав, стан...), молите се светом Фанурију, направите овај колач и свети Фанурије ће вам донети оно што тражите или сте изгубили.

Напомена:

У Грчкој традицији овај колач-пита се обавезно носи у цркву да се освешта. У нашој Српској цркви, ми имамо неке друге обичаје и прављење оваг колача није пракса и није уобичајено али свако од нас може направити овај укусан **посни** колач у свом дому за своје ближње.

Фануропита

1 шоља сока од поморанце
1 шоља маслиновог уља
1 шоља шећера
1 кашика цимета и каранфилића
2 кашичице прашка за

пециво

1 кашичица соде бикарбоне

½ кг брашна

1 шоља фанте

150 гр. сувог грожђа

рендана кора поморанце

Уље за премазивање тигањ

Сусама за посипање

Бели бадеми (опционо)

Шећера у праху (опционо)

Опис:

У чинији помешајте сок од наранџе, маслиново уље, шећер, цимет, каранфилић, сода бикарбона, прашак за пециво и брашно са фантом све док смеса је глатка. На карају додати суво грожђе и рендану кору поморанџе. Подмазати округли плех са четкицом и поспите преко површине сусамом. Прелијте смесом, поспите сусамом и украсите са бадемима које желите. Пеците на 180 степени око 50 минута. Када је готова и када се охлади Фануоропита, сеците по предању у 40 малих комада по жељи, поспите шећером у праху.

Кратка прича о Фануропити.

Фануропита је колач који се у Грчкој прави сваког 27 августа. То је диван, традиционални посни колач. Име је добио по светом Фанурију односно младићу Фануриосу који је у прошлости живео на острву Родос. Његова мајка је била зла жена и када је умрла нико се није молио за покој њене душе. Фануриос, честит и добар младић, свима је помогао, своје услуге није наплаћивао већ је молио људе да се умоле Господу да опрости грехе његовој мајци. И младић Фануриос се упокоји веома млад. У његов спомен и за покој душе његове мајке жене са острва Родос су почеле да праве овај колач.

У Грчком језику глагол „фанероно“ значи показујем, па се широм Грчке у случају да се нешто изгуби или загуби прави овај колач. Такође колач се прави и за потрбу када хоћете нешто да нађете (нешто изгубљено или посао, љубав, стан...), молите се светом Фанурију, направите овај колач и свети Фанурије ће вам донети оно што тражите или сте изгубили.

Фануропита се обавезно прави 27 август када се свети Фанурије слави и увек се прави од седам или девет састојака.

У Грчкој традицији овај колач-пита се обавезно носи у цркву да се освешта. У нашој Српској цркви ми имамо неке друге обичаје и прављење оваг колача није пракса и не постоји такав обичај али свако од нас може направити овај укусан посни колач за своје ближње.

Бој на Иванковцу

Први српски устанак је почео 15. фебруара 1804. као побуна против страховладе четири дахије који

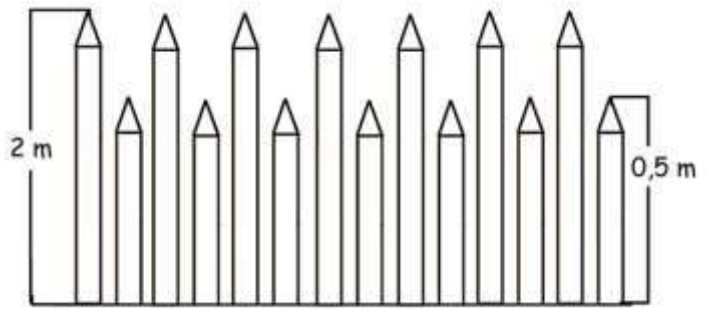
су преузели власт у Пашалуку након што су убили београдског пашу. Врхунац дахијске опресије је била сеча кнезова 4. фебруара 1804 (када је побијена већина угледних Срба), након које се покренуо устанак Србског народа.

Слика 1. Војвода

Миленко Стојковић

Бој на Иванковцу је први отворени окршај српских устаника, под општом командом Карађорђа Петровића и непосредним руководством Миленка Стојковића и Петра Добрњца, са регуларном турском војском, предвођеном Хафиз-пашом. Тада 18. августа 1805. су Срби на брду Иванковац код Ћуприје, у једној од највећих битака Првог српског устанка, први пут потукли регуларну војску турске државе.

Турска војска од око 15000 војника, предвођена Хафиз-пашом је је кренула из Ниша ка Београдском пашалуку у намери да се разрачуна са устаницима. Војвода Миленко

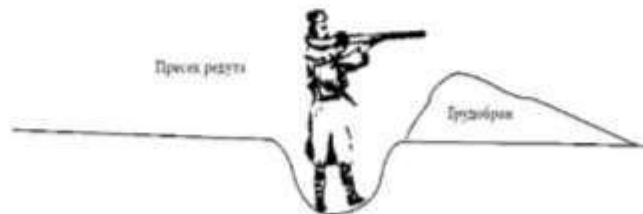
Слика 3. Профил палисада у шанчевима.

Стојковић је припремао дочек за Турке на Иванковцу. Скупило се око 2000 устаника предвођених истакнутим војводама Петром Добрњцем, Стеваном Синђелићем, Илијом Стошићем, Пауљем Матејићем и Милисавом Ђорђевићем. Устаници су се на брзу руку, непосредно пре боја, утврдили, подигавши на месту где се налази село Иванковац три шанца, утврђења са палисадима и бркљачима, а на падинама западно од шанчева, два редута.

Велики српски шанац, према казивању Илије Димитријевића из Паљана, налазио се на западној ивици данашњег Иванковца и својом осом се пружао у правцу север-југ. При томе дужа страна му је била око 200, а краћа око 70 корака. Према сведочењу Чича Илије, који је имао 15 година када се бој одиграо, велики шанац је имао форму јајета. Педесет корака западније од другог, налазио се трећи српски шанац, у коме се налазила резерва.

Шанчеви су били опсани рововима, чија је ширина и дубина износила нешто око пола метра. Испред ровова налазиле су се палисаде, са шиљцима пободеним нагоре. Палисаде су наизменично достигале висину од два и пола метра тј устаници би поболи две више палисаде висине два метра са малим размаком, а између те две палисаде би поболи мању од пола метра, као пушкарницу. Током борбе борац је седео на ивици рова, са ногама у самом рову и пуцао преко ниже палисаде.

Редути су били квадратног облика и то, први са странама дугим двадесет пет, а други са петнаест корака дужине. Профил редута подсећао је на профил стрељачког рова са ширином од 0,75 и дубином од 0,50 метара, У предњем делу налазио се грудобран, чија је висина достигала пола, а дубина три четвртине метра.

Хафис-паша је 18. августа ујутро напао устанике. Главнина турских снага запосела је положаје на Везировом брду. У исто време, две турске колоне заобиле су Иванковац са истока и запада и запоселе Супску и Сењ. Ударом са Везировог брда, Супске и Сења Хафиз-паша је рачунао да ће ако и не успе да порази устанике, потиснути Србе и отворити својој војсци пут до Београда. У напад је прва кренула коњица. У сусрет им је из шанца кренуло шест српских коњаника. У исто време од Турака издвојила се група да подели мегдан на Краљевом пољу. Мегдан је трајао док турски коњаници нису дошли у домет српских пушака. У том маху из шанца изађоше пешаци и опалише један плотун а потом се вратише у шанац. Док је једна колона Турака нападала шанац, друга је покушавала да се преко редута пробије до истог. После краћег пушкарања посада предњег редута се повукла у задњи. Бесним нападима турске коњице на редуте и шанчеве, касније се придружила и турска пешадија у нападу на мањи шанац. Тек предвече су Турци успели да освоје мањи шанац, кад се посада шанца повукла у већи шанац.

Пошто су Срби напустили први редут, Турци су напали други, којим је командовао Кара-Стева из Прова. Тек после једног часа је српска посада морала да напусти и овај редут. Тада су Турци преузели напад на велики шанац. Падине Лудог брда, које се уздизало северо-западно од шанца су отежавале турској коњици да искористе пун потенцијал. Нападе са источне стране онемогућавало је корито Иванковачке реке (река Миросава), а са јужне стране коњицу је у нападу онемогућавао густ шљивар. У току дана Турци су извршили двадесет напада на српске положаје, али су сви били одбијени. Појава српске војске на Лудом брду, учинила је рањивим леви турски бок. Турци су под окриљем ноћи напустили Иванковац, чиме су борбе завршене. Ускоро је дошао у помоћ вожд Карађорђе са око 4000 војника, и придружио се Стојковићу на положајима изнад Параћина. Турци су устанике нападали 20. августа још три пута и били су успешно одбијени.

У великом боју на Иванковцу, по писању проте Матије Ненадовића „доста је пало са обе стране, али је пет пута више пало Турака, јербо они с поља јуришају, а Срби из шанца дочекују, и Турци ваздан своје мртве и рањене односе. Самих мртвих турских коња преко четири стотине што је око шанца лежало, осим што је рањени одведено.“ У овом боју рањен је и заповедник турске војске Хафис-паша. “ Од комада распрнутог ђулета

пробијена му је нога на двоје, па од те ране умре не стигавши ни до Ниша.“

Успех Срба у боју је био потпун. Та победа имала је изванредан морални значај за борце и читав српски народ. Представљала је веома битну прекретницу у даљем сазревању идеје о потпуном ослобађању српског народа од турске владавине. Данас на Иванковцу, постоји спомен-парк, спомен-обележје, у знак сећања на наше јунаке против турског царства. Централно место овог културно-историјског споменика, који је саграђен на потезу званом „Лудо брдо“, чини споменик подигнут у част Миленка Стојковића, који се састоји од постамента правоугаоног облика, на чијем врху је бронзана биста, рад академског вајара Миодрага Митровића. Шанчеви су били дубине око пола метра и они су у новије време реконструисани.

(Извор: <http://turizam.cuprija.rs>; Wikipedia)

Никола Скобаљић - Први Србин којег су Османлије набили на колац

Невероватна судбина овог српског јунака добро је позната сваком Лесковчанину. Међутим, ван овог града, ретко ко је и чуо за Николу Скобаљића и његову борбу против турских освајача.

Никола Скобаљић, српски властелин из 15. века, данас живи паралелно и у историји и у легендама лесковачког краја. У овом граду ће вам радо испричати да је овог јунака родила девојка из оближњег села, а да је зачет тако што је јела живу рибу – скобаља. Да је Никола био толико мудар и храбар да га Турци никада не би поразили да није било издаје његове куме, али да чак ни онда није жив ухваћен већ се на свом коњу виноу у небеса... и легенду.

Историјске чињенице много су прозаичније.

Никола Скобаљић био је последњи владар Дубочице пре коначног пада под турску власт. Његова тврђава био је Зелен Град код Вучја.

Било је то време последњег отпора моћном освајачу са Истока. Српска властела је или већ била побијена, или се предала или разбежала. Један од последњих који су се борили били су Никола Скобаљић и његов стриц.

Скобаљић се, противно наређењима деспота Ђурђа Бранковића, да се преда, супротставио освајачима и 24. септембра 1454. године са војском из Дубочице до ногу потукао турску војску код Бање на прилазима Новом Брду.

Кад је султан сазнао за пораз, одлучио је да лично поведе војску да се обрачуна са Скобаљићем и заузме Ново Брдо. Неколико месеци касније стигао је у Дубочицу напао је и почео да пљачка.

У повлачењу према својој тврђави код Вучја, Скобаљић је пружио отпор, али је 16. новембра 1454. године, на реци Трепањи код Кислине, поражен и заробљен. Још истог дана, заједно са стрицем, набијен је на колац и тако је остао упамћен по још једном, истина страшном, податку – као први Србин, познат именом и презименом, осуђен на ту језиву казну.

Остаци Скобаљићевог града и данас се налазе на северним обронцима планине Кукавице код Вучја, јужно од Лесковца. Предео је прилично негостољубив и неуређен па лепоту и величину овог средњовековног утврђења због растиња ретки посетиоци и не могу да сагледају.

Позивамо вас на ПРЕДАВАЊА

ДВЕРИ и

CATENA MUNDI

14. ОКТОБАР ~
У ТЕАТРУ

18:30 Предавање
Бранимира Нешића из
ДВЕРИ и главног и
одговорног уредника Cate-
na Mundi

15. ОКТОБАР ~
У САЛИ

12:30 Предавање проф. Др.
Милоша Ковића
Професора историје на
Филозофском Факултету у
Београду

Улаз је бесплатан.

Представљамо дивно књижевно и
умјетничко дело
**Годишњи обичаји у срба,
Живот по народном
каленару**

Наш вјерни српски народ по дару свога пастира Св. Саве живи и прати црквени календар већ вјековима. Сваки дан у календару прославља Божијег светитеља а народна предања су као дечија невина природа која живећ са Христом преноси и чува предања наших предака: њихове мудрости, њихово вјеровање онако како су их научили стари.

Народно предање и обичаји, фолклорна традиција и живот српског бића вјековима слиједе упуства и препоруке Цркве и српски народ има веома богату народну традицију.

У издању Младинске књиге из Београда штампана је књига Милета Недељковића Годишњи обичаји у Срба, коју је приредила Невенка Недељковић.

Лијепи и садржајни текстови препуни су поучним старим вјеровањима нпр. *Са Преображењем долази јесен... Свети Мрата – снег на врата! Какво је време о Аранђеловдану, такво ће бити целе зиме и пролећа. Што више снега о Аранђеловдану, то више берићета идуће године..* Текстови су хронолошки обрађени и одликују се сочним старим српским ријечима, красним и ријетким иконама, сликама и илустрацијама српских мотива.

Православље уопште јесте ненаметљиво и опитно, тј. искуствено, човјек се учи кроз искуство, кроз животне примјере из властитог живота и из живота црквене заједнице, села, града и своје отаџбине. Свака жива душа тражи свога Бога и Свемогући се јавља и одазива свакоме верујућем на тајанствене начине које су својствени свакоме појединачно. Док, колективно, народ дијели танана осјећања живећи у најлепшој и истинској вјери хришћанској, дијелећи наслијеђена знања и мудрости о времену, о томе кад је добро шта радити, садити, женити се и удавати. Тако у нашем народу никад се нико не жени ни удаје у вријеме поста – јер пост је вријеме за кајање, за оплакивање својих гријехова, за молитвено обраћање Богу, и зато наш народ не почиње никакве важне послове или

радње за вријеме постова.

Тако ова прелијепа књига кроз народне очи проноси из прошлости оно што је и данас јасно као будућност и тиме безвременски уоквирује живот изабраног народа Божијег, народа српског богатог традицијом, језиком и писменошћу. Народа који је заувјек Светог Саве и Св. Симеона, чије заоставштине не само у Србији већ широм Васељене, чине србе Божијим народом душе велике и богате и даровите.

Књигу можете купити у нашој књижари.

Рецензент *Белог Анђела*

**Симеон Столпник
Дуговеки Симеон – први столпник /
назван столпник јер је живео на
дрвеном ступу/**

На Црквену нову годину, која пада 14. септембра по новом или 1. септембра по старом календару/, у Цркви и у народу празнује се Дан Симеона Столпника. У народу постоји веровање да Симеон Столпник живи на једном дрвеном стубу. Тај стуб целе године нагриза дрв, па таман кад стигне да га прегризе, Св. Симеон дрво залије и оно се ослободи црвоточине.

У народу се верује да на Дан Симеона Столпника ваља засејати жито или отпочети сетву. У Горњој Пчињи су најпре у сетви бацали жито које је тога дана попрскано водицом и благословено у цркви, а у Лесковачкој Морави су осим пшенице носили у цркву на освећење и покоји клип кукуруза.

У неким селима у околини Лесковца Дан Симеона Столпника заједнички је прослављен као орачка слава. За орачку славу је одређиван домаћин, који је месио колач и спремао жито, а с помоћником је прибирао у селу новац за свештеника који свети колач, за заједничко пиће и за свираче. Прослава орачке славе приређивана је обично код сеоског крста или код записа. На ова “собранија” износила се софра – столови, клупе и столице.

Домаћини су учествовали породично, и уз јело, пиће и весеље наздрављали: “Нек помага орачка слава, дубоко орали, високо жњејали.”

Симеон Столпник је једно од крсних имена, а његов дан се сматра варовним.

МАЛА ГОСПОЈИНА Кад свадбе почињу

Празник Рођења Пресвете Богородице, који пада 21. септембра, установљен је у петом веку. У народу се назива Мала Госпојина, Мала Госпођа или Мала Богородица. Рођење Пресвете Богородице спада у ред највећих црквених празника – убраја се међу петнаест великих, дванаест Господњих и пет главних Богородичиних празника. Малу Госпојину су нарочито жене поштовале.

У привременом животу, Мала Госпојина означавала је време од кога су почињали орање и сетва озимних усева, као што је било уобичајено у Хомољу. У херским селима у Банату, о Малој Госпојини била је сточарска свечаност, позната као овновска свадба, када су на салашима пуштани овнови међу овце.

У многим насељима (У Крушевцу, Лапову, Лесковцу, Љигу, Мионици код Ваљева, Неготину, Смедереву, Убу, Пожеги, Шапцу) овог дана се одржавају сабори и панађури, од којих је најпознатији малогоспојински вашар у Тополи, установљен за владе кнеза Александра Карађорђевића 1847. године. Такође је и више насеља у којима су овога дана месне светковине (заветине, преславе, обетине, молитве или литије), а и многи родови имају Малу Госпојину за кућанску славу.

У старо времен су јесенске свадбе, када је било највише уададби и женидби, почињале од Мале Госпојине.

ЗАДУШНИЦЕ

Задужнице су црквени празник када хришћани посећују гробове својих ближњих и узносе молитве Богу за њих. Увек падају у суботу.

Најважнији помен за преминуле је Проскомидија која се служи на свакој Светој Литургији. Поред ових помињања и молитава за преминуле, Црква је установила посебне дане кад се сећамо наших драгих покојника и обилазимо њихове гробове.

Задужнице обележавају сећање на упокојење, на дан одвајања душе од тела, чланова Цркве. Увек падају у суботу, јер је то и иначе, у току читаве године, дан кад се сећамо преминулих. Погача и Кољиво или *кувано жито* се носе у цркву или манастирски храм, као и на гробље. На дан задужница се служи Света Литургија, и тада свештеник вином прелива погачу и жито, а после службе се иде до гробова покојника. Поред гробова се пале свеће, а свештеник обави обред и окади гробове. Ако су наши покојници сахрањени далеко и није могуће отићи на њихове гробове, читав обред се служи у храму.

- *Погача* симболизује самога Христа који је Хлеб живота, а мед сладост раја и вечног блаженог живота.
- *Жито* нас симболично подсећа на Христове речи да **зрно тек кад умре род доноси**, и то не у земном мраку, него у светлости сунца. Жито је симбол смртног тела и бесмртне душе у светлости Царства небеског
- *Црно вино*, којим свештеник прелива жито, означава **Божје милосрђе којим се залечују ране греха**.
- *Свећа* је симбол светлости Христове. Он је рекао: **Ја сам светлост свету**. Та светлост треба да нас подсети на светлост којом Христос обасјава душе преминулих. Свећа је малена жртва Богу, који се за нас жртвовао.

- *Даће* и подужја се не дају да се „нахрани“ покојник, односно, да душа његова „једе“, него да се **сиротиња нахрани и у молитвама помене покојника**.

На задужнице се дели *милостиња*. Постоји још један вид милостиње који је код нас заборављен: **духовна милостиња**. Духовна милостиња је поклањање духовних књига.

Овом треба додати и установу задужбина или разних добротинстава која се чине за покој душа, односно да би се очувала успомена на умрле.

МИХОЉСКЕ ЗАДУШНИЦЕ, суб, 7. октобар

10:00 Богослужење и Општи Парастос

Сви који желе могу да донесе погачу и жито за покој душе својих ближњих

Интервју – Тања Бошковић

Дариа Даринка Заставниковић

Представа “Примадоне” у режији Ирфана Менсура, довела је Тању Бошковић и Раду Ђуричин у Канаду. Дело које говори о тежњи за очувањем позоришта у тренутку када престаје са радом, веома лако може да се ослика на данашње стање у коме се налазе уметност и култура на нашим посторима, као и потребу за очувањем истих. Александар Сања Илић својим композицијама дао је још једну димензију овој духовитој изведби, која уједно и указује којим путем могу да иду вредности, ако се не заложимо за њих свим својим снагама, па чак и тада. За часопис Бели Анђео, Тања Бошковић изнела је своје виђење о питању вере, живота ван граница земље, као и местима које њеној души доносе мир. Било је велико задовољство водити овај разговор.

Шта је по Вама најважније да би они рођени у расејању осећали истинску припадност свом народу и неговали ту врсту идентитета?

Најпре, вера у Бога. То је најважније. Све остале идентитете освајамо по слободи својој, али вера је оно то нас чини усправним и окренутима ка Богу. То је са моје тачке гледишта, потпуно је лично. Мислим да човек мора прво да разуме свој језик, своју мисао, сопствени ум и да се истовремено препусти вери јер бес тога нема никаквог идентитета. Изгубићемо језик у силној потреби да одговоримо захтевима неког другачијег света. Немам ништа против ни једног начина, ни једне разлике, чак мислим да су разлике драгоцене, али са друге стране уколико не знамо ко смо, уколико

не знамо где су нам корени, ако не знамо ком народу припадамо, а под народом подразумевам две хиљаде година пре овог тренутка и исто толико година после нас, значи оно што долази, неће ничега бити, ако заиста не знамо ко смо.

Живели сте у Америци, какви су утисци из тог периода?

Нисам се примила на оно што је заводљиво на Западу, ни на брзину, ни на технологију, ни на материјална богатства. Просто сам имала много среће да задојена Божијом љубављу останем имуна на то искушење. Не осуђујем никога, може да ми буде само жао, заиста то тако осећам.

У Западном свету живе моји пријатељи, мој син, најближи, али живим у нади да мом детету помаже то што је био на Светог гори и што заиста зна ко је. Мислим да је добро да млади људи оду на специјализације, рецимо што се медицине и комуникације тиче, тиме се моја деца баве, треба узети знања, вештине, где се нуде најбоље. Заиста мислим да то треба, али суштински мислим да човек мора да припада свом народу и то је то. То је културни, лични и национални идентитет и све остало.

Може ли обичан човек допринети враћању истинским вредностима или сматрате да су институције те које требају да се баве овим питањем?

Мислим да свако понаособ, мора да чини свакога дана колико може, па ћемо тако доћи и до оних који то не чине, а они су веома често у институцијама. За оно за шта их плаћамо они су одговорни, а веома често не чине довољно или не чине квалитетно, додуше са моје тачке гледишта. Знате живела сам у другачијој земљи, у другачијем систему вредности, могуће је сасвим да се ово искуство просто подразумева у свим временима. Стари Египћани су сигурно за генерацију која је долазила, мислили да је у питању смак света. То је вероватно природно стање и тако функционише свет, али само да се у Бога уздамо.

Колико је вера заступљена у Вашем животу и да ли сматрате да се човек може сматрати оствареним уколико занемари то питање?

Човек не може да га занемари, чак и кад жели. Божија љубав је безгранична и пружа слободу. Понекад, кад ме ухвати туга, мислим како је страшно оним људима који себи не могу да признају сопствену веру. Не могу да признају да у Бога верују, а како им Бог помаже у сваком тренутку. Само они који су га се одрекли, они страдавају од нељубави.

Постоји ли место где осећате посебно духовно надахнуће и мир?

Везана сам душом својој за манастир Ковиљ. Има још манастира у које волим да одем зато што се тамо осећам да припадам и тамо смо заиста једнаки. Сви смо од Бога вољени и сви волимо. То је највећа заједница. Ја се у манастирима добро осећам и ко зна можда ће Бог бити милостив према мојој души.

Можете ли да издвојите аутора и дело које изузето поштујете?

Могу да кажем последњих дана. Мађарски филм “За тело и душу” ми је живот променио у оном смислу, као кад сам гледала “Амаркорд”, одједном сам видела нешто друго. Одједном се угао гледања на уметност променио., као када сам гледала” Сталкера” Траковског, десило се неко чудо. У литератури има много тога. Узбудљиви су ти узлети, тај таленат који победи и аутора. Таленат не може да се сакрије, као ни кашаљ и то ми је узбудљиво. Имала сам велику срећу да срећем уметнике, заиста велике. Поред њих се никад не осећате ситнима, они љубављу својом просто и нас обичне дижу од земље. Дивно. То ми је узбудљиво и мене је Бог мило погледао што сам могла да видим како се стварају нека фантастична дела. Последњи човек који ми је живот променио је Јагуш Марковић, редитељ. Ја сам први пут сад радила са њим. Тај процес на ” Јесењој сонати” је нешто изузетно узбудљиво што ми се догодило. Партнерство са Браном Шелић, у тој представи, такође је нешто што ми је променило живот. Али кад погледате то су све мале ствари у односу на свет. Не знамо ми где поново неки Тесла ствара нови свет.

Постоје људи са којима можемо провести много времена стицајем разних околности, а да нас истински не дотакну. А са друге стране, дешава се да сусретнемо оне са којима боравимо кратко, некако успут, а понесемо их заувек у себи. Не због тога што су познати или славни, већ због величине њихове душе и онога што носе у њој. Тако је и мене огромна љубав којом зрачи Тања Бошковић дотакла сасвим кратко, а остаће у мени заувек. Захвална сам на томе.

МОЛИТВА МОЈА

Желим да ти молитва моја
буде
Угодна, дрга и лака.
Да ми ум разбистриш и да ме
благо казниш
И увијек утјешиш
Онако како само ти можеш
и да ме волиш онако како само ти знаш.
И да сама љубав постанем...

Ако паднем молим те
Подигни ме.
Опрости
Због љутње, себичности, зависти и гордости...
Узразуми ме и умјесто мене говори...
Буди мој затвор и моја слобода...
Молим те да се на моје незајажљиво срце
смилујеш
И да заштиш...
Помилуј ме грешну...

ЈУТРО

Закорачих у јутро ово:
Поново у живот.
Сунце весело увесељава
Чврсти корак мој.
Стопала моја чило газе, лако.

У корацима мојим

сви путеви преточени и сва
Мора и планине.
Сунце весело и ведро јутро позива.
Корак мој лак:
А све путеве носи...

Дрина Вулиновић

Хиландар – Извор Духовности

*протојереј
Малиша Миловановић*

Ко је Србин и српскога рода, требао би бити поносан на своју веру, порекло, историју, традицију, огњиште и на земљу која нас је отхранила. Но, има једно место, које у садашњости географски не припада српским земљама, а на то место је наш народ јако поносан. То је место у монашкој републици, држави, необичној по устројству, на полуострву које је благословила Богородица, а то место је манастир Хиландар.

Управо подстакнути таквим размишљањима, и желећи да се поклонимо светињама у манастиру Хиландар, желећи да ходамо путевима и стазама, којима су ходали наши светитељи, цареви, краљеви, кнезови, владари и многи други велики људи, уз благослов Бога и нашег Епископа канадског Митрофана К., верни народ наше парохије, кренуо је на поклоничко путовање. Када Господ благосиља, увек буде лепо и красно, те и наш пут од првог до последњег момента, био је добар и благополучан. Кренувши из Новог Сада и Београда уз стручну помоћ, сада већ познатог водича господина Драгана Павловића, прво место нашег путовања било је у срцу Шумадије, на

прелепим брежуљцима Тополе, у краљевску задужбину Опленач. Место које је одабрао краљ Петар је најблаже рећи величанствено. Црква је предивна, украшена мозаиком, и као породична гробница династије Карађорђевић, место које окупља велики број посмртних остатака, чланова династије. После обиласка цркве, уследили су обиласци околних музеја, затим Карађорђевог града, цркве и музеја, а затим смо пут наставили. Следеће место првог дана пута били су манастир Покрова Пресвете Богородице у Ћунису, као и манастир св. Романа. У манастиру св. Богородице, посетили смо цркву и извор, а затим смо кренулу у св. Роман, древни манастир из 9. века, који чува мошти св. Романа, и много ствари из наше историје, па чак и гроб јунака из романа „Ана Карењина“, пуковника Вронског. Ту смо били дочекани топлим добродошлицом и лепим речима од о. Влајка Грабежа, чашом воде и меда. Но речи које је о.Влајко упутио нама су нас ојекле духовном снагом, и испунивши срца наша кренулу смо даље. Зауоставили смо се у мотел „Предејане“ на кратки одмор, и том приликом захваљујући др. Горану С., сачекала нас је екипа РТС и још новинара, која су сачинили репортажу о Србима, који из далеке Канаде, организовано одлазе да упију духовне вредност и да не забораве ко су и одакле су. Ту смо се сусрели и са познатим дуборесцем Дејаном Миленковићем, који је у нашу част приредио и мању изложбу, а чији рад имамо и у нашој ЦШО.

Другог дана ујутру осванули смо у Солуну, и прво што смо учинили било је да се поклонимо земним остацима хероја из Првог Светског Рата, који почивају на српском војничком гробљу Зејтилник. Ту нас је сачекао чувар гробља, г. Ђорђе, који ових дана броји 92 годину живота, и лепо нас је подсећао ко су борци који овде почивају. Одржали смо помен страдалима, и затим наставили у цркву св. Димитрија у Солуну. У Солуну смо целивали мошти св. Димитрија, св. Нестора, св. Давида, св. Григорија Паламе и бројних других светих чије се мошти чувају о овом граду. Поподне смо кренули у Уранополис, последње место пре уласка на св. Гору.

Сутрадан ујутру, кренули смо бродом према св. Гори. Женски део групе је остао у Уранополису, и оне су имале тога дана и крстарење бродом око св. Горе. Мушки део је пристао у луку Дафни, и превозом смо се упутили у главни град монашке републике Кареју. Ту су нас примили монаси скита св. Андреја Првозваног, где смо и одсели, и потом Господу молитве узносили, на вечерњим и јутарњим богослужењима. Сутрадан смо обишли манастир Кутлумуш, као и испосницу св. Саве, где смо целивали икону св. Богородице – Млекопитатељницу. У испосници смо имали част и да молитвено учествујемо у свакодневном читању Псалтира, које је остало још од времена св. Саве. Затим смо кренули пут Хиландара. Сам долазак код нас је изазвао узбуђење. Дошли смо на место које су основали родоначелници нашег народа св. Симеон и св. Сава. Место које одише историјом, стазе и путеви којима су ходили велики људи рода нашег. Црква где се Богу свакодневно упућују молитве, и тако више од 8 векова. Осетили смо се као свој на своме, као да овде одувек припадамо. Обишли смо гроб св. Симеона, кулу св. Милутина, библиотеку, ризницу, бунар св. Саве, лозу која избија из гроба св. Симеона и оно најбитније, Богу смо се молили на богослужењима, где смо целивали чудотворну икону Богородице Тројеручице, као и мошти св.

Вартоломеја и бројних других светих. Сутрадан смо отишли из манастира Хиландар, испуњени миром, спокојом и благословом Божијим. И тада, пловећи бродом, видели смо пуно људи, испуњени радошћу. На броду је било доста верника из Румуније и Молдавије, побожни људи, али они немају где да иду, немају своју кућу. Имали су у прошлости и изгубили, а ми, Богу хвала имамо своју кућу. Имамо где да одемо и где да нас дочека неки наш земљак, да нам каже“ Помаже Бог“. Тада сам схватио улогу свих предака, који су помогли да и ми данас имамо где да одемо, да са поносом изговарамо, да манастир Хиландар припада нашој Цркви. У исто време, то је и наша обавеза за будућа поколења, да се и ми потрудимо, да им оставимо где могу да оду.

После малог одмора у Уранополису, пут је настављен, најпре у метоху манастира Хиландар, Какову, где смо упознати са историјом оснивања овога метоха. Затим по врелом дану, пут смо наставили према Метеорима, у градићу Каламбака, регион Трикала, где смо се сместили. Сутрадан смо кренули у обилазак манастира на Метеорима. Данас је активно 6 од некада 16 манастира, а ми смо уз велике напоре успели да обиђемо три манастира, и могу слободно да кажем, били смо задивљени лепотом и упорношћу оснивача и ктитора. Јер изградити на таквом терену, пре много векова велике манастире, био је невероватан напор. Суоснивач првог манастира који се данас зове Велика Метеора поред св. Харалампија је и наш Србин, краљ Јован Урош, последњи Немањић. Ови манастири су под заштитом УНЕСКА, као једно од чуда. Зову их још и лебдеће камење, и заиста импресионирају. Одатле смо се опет упутили у Солун, још једном да посетимо светиње, и да се поздравимо са неким од наших сапутника, који су из Солуна кренули назад за Ванкувер. Из Солуна смо кренули пут наше Отаџбине, срца пуних духовних радости, у спознаји да иако живимо и радимо далеко, наше срце обитава и на овим просторима, јер је ту извор наше вере, нашег идентитета, а то понајвише окрепљује нашу душу, јер не живи човек само о хлебу.

Прослављен Видовдан

У славу Видовдана у нашој ЦШО одржана је

Видовданска прослава која је започела Св. Литургијом у недељу 25. јуна и у склопу богослужења одржан је парастос косовским мученицима и свих српским мученицима од Косовске битке до данас.

За погачу и кољиво су се побринули Биљана Кос и Никола Ђашић.

Након богослужења и молитве се наставила прослава Видовдана уз пригодни академски рецитал у част Св. Цара Лазара и свих косовских мученика.

Одрецитоване су и отпеване песме Св. Владике Николаја из косовског циклуса и приказана је видео презентација о житију Св. Цара Лазара. За послужење су се побринуле чланице КСС Косовка девојка.

На сам дан Видовдана служена је Св. Литургија уз присуство верног народа.

Свети мученик цар Лазар и свети српски мученици Видовдан

Благочестиви господар српски Лазар беше веома христољубив, и ту љубав своју особито испољаваше према Цркви Божјој, како у својој земљи, тако и свуда где живљаху православни. Најважнија његова брига беше да одмах измири Српску и Цариградску патријаршију, које, као што рекосмо, од времена цара Душана беху у неслози и подвојености. Цариградски патријарх беше одлучио Српског патријарха и међу њима не беше општења и јединства. Зато прва брига Лазарева беше да исправи оно што се тиче неба и спасења душе његовог народа, јер виде и сагледа да црквено раздјељење јесте ствар штетна и пагубна.

Као веома мудар и богобојажљив он о тој ствари ништа не пренебрегну, и очима својим не даде сна док тај велики подвиг не оствари. Јер он говораше: Има ли за земаљског владара ишта веће него да чини оно што је Богу угодно? На то га потстицаху и светогорски монаси, јер они најбоље осећаху како Цркве Божје тугују кад нису у миру и љубави.

Један од великаша српских, који су владали царством српским после цара Душана. По смрти цара Уроша Лазар би крунисан од патријарха Јефрема за цара српског. Слао изасланство у Цариград, са монахом Исаијом да моли да се скине анатема са народа српског. Борио се против силе турске у неколико махова. Најзад сукоби се на Косову пољу 1389. године 15. јуна са турским царем Амуратом, где буде посечен. Тело му пренето и сахрањено у његовој задужбини Раваници код Ћуприје, а доцније пренето одатле у Раваницу Сремску, одакле је за време Другог светског рата (1942. године.) пренето у Београд и положено у Саборну цркву, где и данас нетљено почива и пружа утехе и исцелење свима онима који му се молитвом обраћају. Обновио Хиландар и Горњак; подигао Раваницу и Лазарицу; био ктитором манастира руског Пантелејмона као и многих других цркава и манастира. (Сада његове свете мошти почивају у манастиру Раваници).

ЈУТРО НА КОСОВУ

Алекса Шантић

Пробуђене трепте даљине и међе -
Раздраба се блесак по коси и луци,
Кô да Бошко, с алај-барјаком у руци,
У оклопу сјајном сам пројезди неђе...

Пукло поље. Широм, на четири стране,
Преко дугих њива и равница свије',
Свуд ораче видиш и рала и бране,
И како из мрких бразда пара бије.

А тамо, кô гора сребрна и чиста,
Покривена небом Грачаница блиста
И сјај с крста сипље... Трепте даљне међе -

Раздраба се блесак по коси и луци,
Кô да Бошко, с алај-барјаком у руци,
У оклопу сјајном сам пројезди неђе.

Успјешни Српски Дани 2017.

Захваљујемо се свима вама драга браћо и сестре који сте и ове године дошли да заједно прославимо дане посвећене одржању српског индентитета на овим просторима нашег језика, културе, фолклора, умјетности и од ове године са традиционалним српским народним спортовима: камена с рамена, повлачење конопца.

Велико пажњу је привукао Вокатон и захваљујући овој акцији скупљена су знатна средства која су намјењена за нове прозоре који ће се постављати са витражним иконама.

Српској заједници представио се наш Карате Клуб који већ годинама предано води Јован Панић и чланови клуба су показали своје добро научене кате. По први пут смо организовали и стони тенис који је такође привукао пажњу младих. Фудбал је као и сваке године био интересантан и побједу су однијели фудбалери из Ф.К. Serbia United.

Овогодишњи Српски Дани одликовали су се лијепом атмосфером и садржајним културно-умјетничким програмом, мада је ове године највећи хит био замак за дјецу и забавно вече за омладину. Српски Дани понудили су за сваког понешто: леп простор за одмор и дружење, српске послastiце и српске специјалитете са роштиља, а за децу је било и слаткиша и сладоледа.

Млади су ове године имали и своје вече, у петак, 2. јуна и за њих је био организован забавни програм у коме су имали запажен наступ наши локални музички умјетници Милимир Будалић и Борис Милидраг, и специјални гост из Сијатла Милан Стефановић, члан фолклорне групе Божури који су нам дошли ове године у госте.

Два дана гледали смо наступе фолклорних група и домаћих и гостију и посебна захвалност свим учесницима програма који су својим изванредним наступима подржали овај фестивал и нашу Цркву.

За помоћ у организацији Српских дана захваљујемо се свим нашим спонзорима који су дали своје донације и свим добровољцима који су на било који начин помогли и радили да се одрже још једни успјешни и рекордни Српски Дани!

Велико интересовање гостију на Српским данима је било за сеоске српске игре и већ постоји интересовање за следећу годину тако да ћемо вас благовремено о свему обавјештавати.

Сви сте добродошли на сваки начин било радом или вашим прилогом да узмете учешћа и у организацији Српских Дана за следећу годину.

Парохијске вести: Љиљана Тољевић

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

За духовно усавршавање

Питање (Ако Господњи и Богородичини празници падну у петак или среду, у који од њих се пост укида?):

Ако Господњи и Богородичини празници падну у петак или среду, кажите, у који од њих се укида пост?

Одговор: Два су таква празника: **Божји** и **Богојављење**. На ова два празника никада се не пости, него је дато „разређење на све“, што значи да се могу јести све врсте хране, без обзира на

то у који дан седмице празници падну. Сви остали Господњи и Богородичини празници подлежу општем закону поста, то јест, ако падну у среду или петак, пост се не укида сасвим, већ се само разрешава на рибу, вино и уље.

Питање (Шта је то јерес имебожаца?): Шта је то јерес имебожаца?

Одговор: То је искривљавање учења о значењу Имена Божијег, засновано на неправилном, одвећ буквалном схватању неких места Светог Писма, а такође и изрека нашег приснопамјатног пастира оца Јована Кронштатског у његовом дневнику „Мој живот у Христу“. Имебоштво се појавило почетком двадесетог века на Светој Гори, међу необразованим и фанатично расположеним монасима. Суштина ове јереси састоји се у тврдњи да Име Божије јесте Сам Бог.

Питање (Да ли је исправно свештенике називати „оцима“?): „Оцем својим не зовите никога, јер је у вас један Отац, Који је на небесима“. Како да схватимо ове речи Самог Спаситеља, будући да се свештеницима обраћамо називајући их „оцима“?

Одговор: Христове речи да никога не треба називати „учитељем“, „оцем“ и „наставником“ биле су усмерене на разобличење књижевника и

фарисеја (види 23. главу Јеванђеља по Матеју, у којој Господ Исус Христос износи убедљиву оптужбу против књижевника и фарисеја), јер су они **самовољно**, будући да нису били свештеници, нити су чак потицали из Левитског рода, узурпирали звање народних учитеља, па су почели да слободно, по своме, тумаче Закон Божији и

поучавају народ (баш као што данас чине секташи). Јединим Учитељем, Оцем и Наставником Господ се назива у том смислу да је Он **Источник** од Кога сваки род на небесима и на земљи има своје име (Еф. 3,15). Наши хришћански пастири не проповедају своје сопствено учење, него Божанско,

позајмљено од

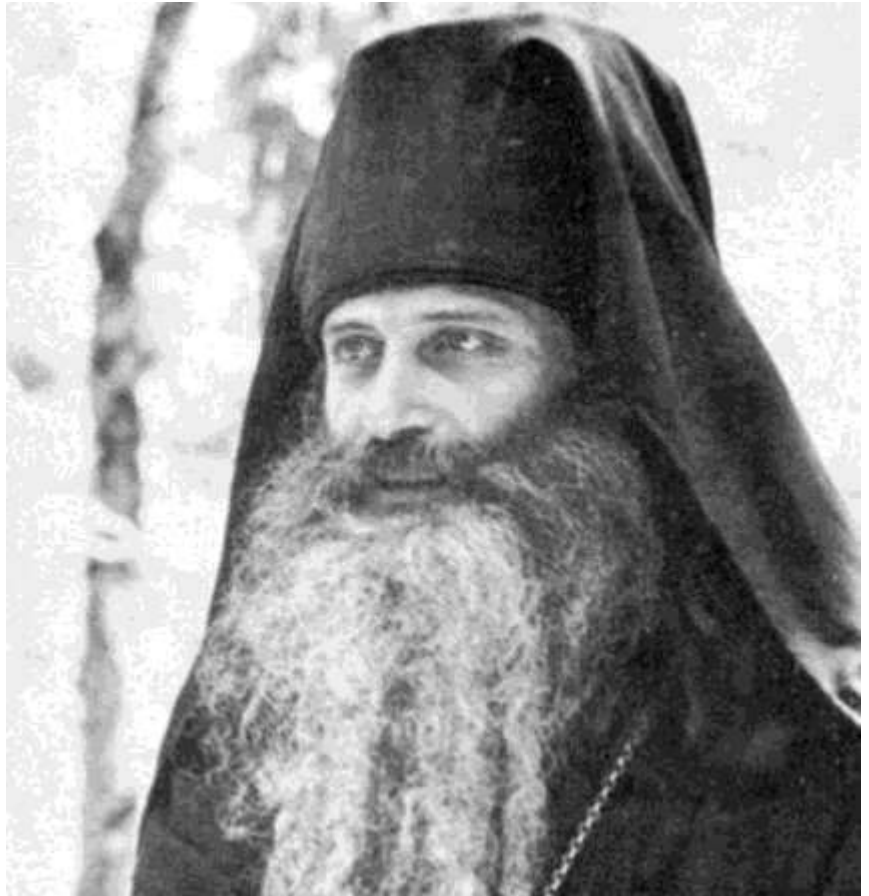
Господа, те се стога и називају „учитељима“, „оцима“ и „наставницима“, за шта основ пружа сама Реч Божија, која не може да противречи самој себи. Тако свети апостол Павле вели: *Јер ако имате и хиљаду учитеља у Христу, али немате много отаца. Јер вас у Христу Исусу ја родих Јеванђељем* (1. Кор. 4,15), то јест, себе назива „оцем“ Коринћана које је просветио, док другима, који су их поучавали, признаје право да се називају њиховим „учитељима“. И свети апостол Павле у Посланици Галатима (4,19) и свети апостол Јован Богослов у својој Првој Посланици (2,1), као и на другим местима, обраћају се хришћанима са: „Дечице моја!“ то јест, другим речима, себе називају њиховим „оцима“. Свети апостол Павле у Првој посланици Коринћанима (12,28) каже: *И ове Бог постави у Цркви: прво апостоле, друго пророке, треће учитеље*. Исто ово налазимо и у Посланици Ефесцима (4,11). У Посланици Јеврејима свети Апостол Павле директно позива: *Сећајте се својих наставника, који вам проповедаху реч Божију* (Јев. 13,7). Ако бисмо **буквално** схватили речи Господа: „Оцем својим не зовите никога на земљи“, онда ни свог рођеног оца такође не би требало да називамо „оцем“, но, јасно је да је такво буквално схватање апсурдно.

Светосавље, 2011

Отац Серафим Роуз о крају света – питања и одговори

Отац Серафим Роуз подробно је изучавао Откровење, а ово су неки од његових одговора када је био упитан о крају света.

Како видите смисао присуства Православља у Америци?

Отац Серафим: Мислите на апокалиптичко значење Православља у Америци? Не мислим да у Америци као таквој има нешто посебно што би било иоле значајније него у било којој другој земљи, Уганди на пример, али мислим да је дефинитивно значајно то што се Американци духовно буде за Православље, и то они Американци који никада никакве везе са Православљем нису имали, који се духовно буде често само зато што су чули неку православну проповед и који почињу да желе Православље, видећи да све оно што се у Америци – која је, наводно, потпуно хришћанска земља – назива Хришћанством уопште није Хришћанство. То би могао бити један од знака краја. Наравно, постоје различите врсте краја. Обично се уочи пропасти једне земље, као што се то десило са Русијом непосредно пред долазак комунизма, дешава велики духовни препород: јављају се велики Светитељи, као што је Св. Јован Кронстатски, као што су преподобни Оптински Старци, затим многи други свети монаси и епископи, и бројни други ревнитељи тога времена. Али, читаво тадашње руско друштво се кретало у супротном правцу од Хришћанства тако да је постало крајње позападњачено и готово антихришћанско. Тако се и окончао и руски духовни препород уочи пропасти.

Да ли бисте нешто рекли о идеји да ће у будућности влада користити жиг који ће бити утискиван на десну руку или на чело да би људи могли да набављају храну и остале неопходности? Мислите ли да ће то доћи са једносветском владом?

Отац Серафим: То је већ чињено у историји. 1812. када је Наполеон извршио инвазију на Русију, приликом повлачења није више било хране, тако да је свакоме био утискиван број на ручни зглоб и без тога броја нико није могао добити храну. И Адолф Хитлер је, такође, радио нешто слично, мада мислим да се није радило о броју, већ о неком знаку. Дакле, та идеја је већ била практикована. То је, у извесном смислу, “природна” ствар. Ако немате документа или било које средство идентификације, морате имати било какву личну ознаку на челу или руци, или нешто слично томе.

Ако ће антихрист и тајна безакоња опонашати Христово открићење, онда ће без сумње антихрист имати и своју “цркву”, али која ни у ком случају неће бити слична Цркви Христовој. Како видите Екуменистички савет цркава, тј. тај “Савет цркава овога света”? Да ли као део тајне безакоња?

Отац Серафим: Екуменистички савет цркава је део припреме за тајну безакоња. Он је религијски еквивалент Уједињеним Нацијама, чији је циљ да покуша да изгради религијско јединство, које није засновано на Христу.

Сведоци смо праве експлозије нехришћанских, па чак и антихришћанских идеја и схватања, као и неких појава који ми можда још нисмо свесни, али су већ ту. Који су то практични кораци које православни Хришћани могу да предузму да би постали свеснији свега овога и да би се одпрли свему овоме?

Отац Серафим: Требало би што више читати православно литературу, као што су житија светих, и то нарочито о практичној страни хришћанског живота, тако да стекнемо представу о томе које су главне врсте искушења што вребају људе који живе хришћанским животом. То ће нам бити од помоћи и у новим ситуацијама, јер ћемо знати да их препознамо и одредимо у који тип искушења падају. И што више чинимо тако, то ћемо бити спремнији да се суочимо са искушењима која ће се десити.

Друга ствар јесте трудити се да се на православни критички начин сагледава све што се дешава у свету, то јест да се ствари не прихватају олако, а поготово оне које су у моди. Јер све што је икада бивало у моди, будући да су времена увек зла, увек је због злог разлога долазило у моду. А данас је време горе него икада. Према томе, требало би да човек непрестано има неку врсту критичког неповерења према својој новој и помодној појави, и да се никада не предаје таквим стварима са потпуним поверењем.

То не значи да човек у погледу свега треба да буде параноичан, већ само треба да буде трезвено опрезан. Као што Св. Апостол Павле каже, требало би да ходимо опрезно, искупљујући време, јер дани су зли. Ако је то било истинито за његово време, колико је онда истинитије за наше време у коме је зло толико унапредовало.

Живимо у цивилизацији која је веома напредовала у обезбеђивању свих врста инстант-угодности и погодности, те човека све више обузима нека врста парализе, нека врста хипнотизма. Морате бити свесни свега што вас пасивизује, као што је, на пример, телевизија: ако превише гледате телевизију то ће у вама произвести осећања пасивног очекивања следеће ствари која ће вам се "десити". А то је духовно гледано веома опасно стање.

Мислим да бисмо морали да будемо свесни свега што у нама производи стање пасивности у коме

постајемо подложни хипнози и хипнотичким сугестијама. Понашајмо се овако и уз то још живимо истинским хришћанским животом, молимо се из молитвеника, идимо у цркву што чеће моземо, чинимо метаније, поштујмо иконе, то јест чинимо све оно што треба да чине православни Хришћани. Све ово ће нам помоћи у борби против зла које је овде.

Роуз, Серафим. 2004. Отац Серафим Роуз-Светлост са запада-Живот и учење. Београд: Образ светачки/Очев дом

Новозавјетне пјесме

У Јеванђељу по Луци читамо причу о рођењу светог Јована и рођењу Спаситеља Исуса Христа.

У прве двије главе овога Јеванђеља налази се неколико пјесама.

Два сета стихова су стихови анђела Гаврила упућених Захарију и Марији Богородици. Три су дуже пјесме: Маријина пјесма, Захаријина пјесма и Симеонова пјесма Сада отпушташ слугу свога Господе. Ове пјесме се пјевају и на богослужењима.

Симеонова пјесма

И Симеон узме дијете у наручје своје и благослови Бога и рече:

Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по ријечи својој;

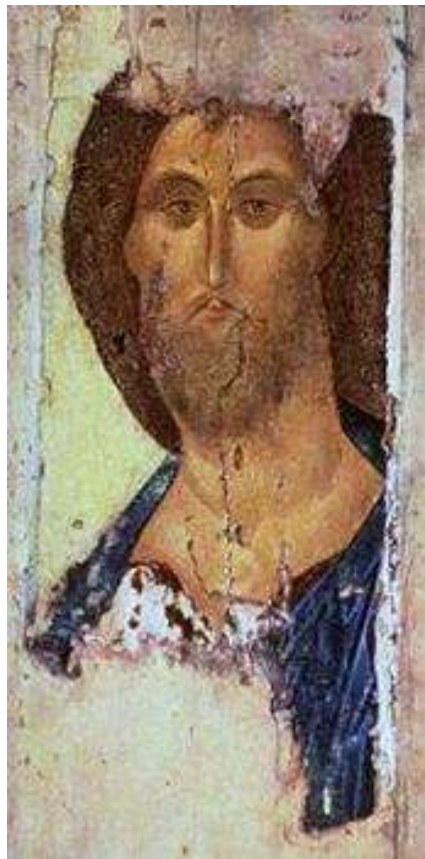
Јер видјеше очи моје Спасење твоје, Које си уготовио пред лицем свију народа.

Свјетлост, да просвјећује незнабошце, и славу народа твојега Израиља.

Лука 2:27-32

Захаријина пјесма

А Захарија отац његов
испуни се Духа Светога
и пророкова говорећи:
Благословен Господ Бог
Израиљев што походи
и избави народ свој.
И подиже нам рог
спасења у дому Давида,
слуге својега,
Као што каза устима
светих пророка својих
од вијека,
Да ће нас спасти од
непријатеља наших и
из руку свију који нас мрзе;
Учинити милост оцима нашим, и
опоменути се светога завјета својега,
Заклетве којом се закле Аврааму оцу
нашему, да ће нам дати:
Избављење из руку непријатеља наших,
да му без страха служимо,
У светости и у правди пред њим у све
дане живота нашег.
И ти, дијете, зваћеш се пророк Вишњега;
јер ћеш ићи напријед пред лицем
Господњим да му приправиш пут;
Да дадеш познање спасења народу
његову за опроштење гријеха њихових,
Ради срдачне милости Бога нашега,
којом нас је походио Исток с висине;
Да обасја оне који сједе у тами и сјени
смрти;
да управи ноге наше на пут мира.

Маријина пјесма захвалности

А Марија уставши оних дана отиде
хитно у горски крај, у град Јудин.
И уђе у дом Захаријин, и поздрави
Јелисавету.
А кад Јелисавета чу поздрав Маријин,
заигра дијете у утроби њезиној, и
Јелисавета се испуни Духа Светога,
И повика узвишеним гласом и рече:
Благословена си ти међу женама, и
благословен је плод утробе твоје!
И откуд мени ово да дође мати
Господа мојега мени?
Јер гле, када глас поздрава твојега
дође у уши моје, заигра дијете од
радости у утроби мојој.
И благо оној која вјерова, да ће се
извршити што јој је казао Господ.

И рече Марија: Велича душа моја Господа;
И обрадова се дух мој Богу, Спасу мојему,
Што погледа на смјерност слушкиње своје; јер
гле, од сада ће ме звати блаженом сви
нараштаји;
Што ми учини величину Силни, и свето име
његово.
И милост је његова од кољена до кољена
онима који га се боје.
Показа силу мишицом својом; разасу горде у
мислима срца њихова.
Збаци силне са пријестола, и подиже
понижене.
Гладне напуни блага, и богате отпусти празне.
Прихвати Израиља слугу својега да се опомене
милости;
Као што говори оцима нашим, Аврааму и
сјемену његову до вијека.

Лука, 1:40-56

Лука 1:67-79

Lives of Saints

St. Petka- Paraskeva of Serbia

The beloved Serbian saint Paraskeva, more popularly called by her worldly name, Petka, or Petka-Paraskeva, was born in the town of Epibata on the shore of the Sea of Marmara, near the imperial city of Constantinople. Her parents were faithful in fulfilling God's commandments and well-known for their charitable deeds. By their prayers and example, Petka and her

brother both decided at an early age to dedicate themselves wholly to Jesus Christ. Petka's brother received his parents' blessing to become a monk and he was later made a bishop. Petka, like most girls of her time, was educated at home. Here she matured in her desire to imitate the saints and enter into their company in heaven.

In church one day, Petka heard the Gospel reading, If any man will follow Me, let him deny himself . . . Christ's words so impressed themselves on her heart that on leaving the church she gave away her good dress to a poor woman on the street, exchanging it for the woman's rags. She did this several times. When she was scolded, she replied that she could not live otherwise. To be a disciple of Christ meant to be a doer of the word and not a hearer only.

After her parents died, Petka went to Constantinople, a city full of churches with many relics and wonder-working icons. There she met some zealous ascetics who instructed her in the spiritual life. Settling in an isolated place outside the city, she spent five years in concentrated prayer and fasting before making a pilgrimage to the Holy Land, where she had long desired to venerate those places where our Saviour had lived and walked. She did not return to Constantinople but, yearning to withdraw still further from the world and its distractions, she crossed the River Jordan into the wilderness.

Like St. Mary of Egypt, who had lived there four centuries earlier, St. Petka struggled hard to regain that likeness to God, which mankind lost when Adam fell. She sustained her body with desert grasses, eating only after sunset. Her spirit she nourished with prayer, her mind constantly on God, Who is mighty to

save from faintheartedness and from tempest (Ps. 54:8). As her body grew withered, her soul blossomed with virtues as befits a true bride of Christ. In her were fulfilled the words of the Psalmist, And the King shall greatly desire thy beauty (Ps. 44:10).

Years passed, and Petka grew old. One night she was praying as usual when an angel in the form of a radiant youth appeared to her and said, "Leave the wilderness and return to your native land, for there you are to leave your body on the earth and ascend with your soul to the Lord." The Saint, discerning in this God's will, rejoiced that she was soon to part from the earthly temple of her body, although she was sorry to leave her desert soli-

tude, for nothing so cleanses the soul and draws it near to its original likeness as the desert and silence.

Back in her native town of Epibata, St. Petka lived for another two years in asceticism before God called her into the next world, to join the choir of the righteous. She was given a Christian burial, but as no one knew who she was or where she was from, she was buried in an unmarked grave. It pleased God, however, to reveal the glory of His saint. Years after her repose, the body of a dead sailor washed ashore. It had already begun to decay and give off a horrible stench before a stylite saint nearby detected it and asked the villagers to bury it. They unknowingly dug the grave right over the relics of St. Petka. That night, one of the grave-diggers, a pious man by the name of George, had a dream. He saw a queen seated on a throne, surrounded by a glorious company of soldiers. One of them said to him, "George, why did you disdain the body of St. Petka and bury a stinking corpse with it? Make haste and transfer the body of the Saint to a worthy place, for God desires to glorify His servant on earth." Then St. Petka herself spoke: "George, dig up my relics at once. I can't bear the stench of that corpse." And she told him who she was and that she was originally from Epibata. That same night, a devout woman, Euphemia, had a similar dream.

On being told about these dreams the next morning, the villagers took lighted candles and went to the cemetery, where they dug down and discovered St. Petka's relics, fragrant and incorrupt. The relics were taken to the church of the Apostles Peter and Paul, where, by the prayers of the holy ascetic, many people were healed of various diseases and the blind received their sight.

St Joshua the Son of Navi

Saint Joshua (Jesus), the son of Navi, was leader of the Israelites after the death of the Prophet Moses. He was born in Egypt around 1654 B.C. and succeeded Moses when he was eighty-five. He ruled the Israelites for twenty-five years.

Joshua conquered the Promised Land, and led the Hebrew nation into it. The Lord worked a great miracle through Joshua. He stopped the Jordan from flowing, allowing the Israelites to cross over on foot as if on dry land (Joshua 3). St Michael, the Leader of the Heavenly Hosts, appeared to Joshua (Joshua 5:13-15).

The walls of Jericho fell down by themselves after the Ark of the Covenant was carried around the city for seven days (Joshua 6:20). Finally, during a battle with the enemy, Joshua, by God's will, halted the motion of the sun (Joshua 10:13) and prolonged the day until victory was won.

After the end of the war, Joshua divided the Promised Land among the Twelve Tribes of Israel. He died at 110 years of age (1544 B.C.), commanding the nation to preserve the Law of Moses. All these events are recounted in the Book of Joshua, the sixth book of the Old Testament.

Holy and Righteous Abraham and Lot

The Righteous Forefather Abraham lived around 2000 B.C. His story is found in the Book of Genesis, Chapters 12-25. God told Abraham that all the nations of the earth would be blessed in his seed (Genesis 22:18), and ordered him to leave his home and his relatives and go to Canaan, the country between the Mediterranean and Jordan. Because God gave this land to Abraham and his posterity (Genesis 12:7), it became known as "the Promised Land." Abraham and Lot are also commemorated with Christ's ancestors according to the flesh on the Sunday of the Holy Forefathers (between December 11 and 17).

St. Holy and Great Martyr Demetrius

This glorious and wonderworking saint was born in the city of Salonica of well-born and devout parents. Begged of God by these childless parents, Dimitrios was their only son and was, because of this, most carefully cherished and educated. His father was the military commander of Salonica, and, when he died, the Emperor made Dimitrios commander in his place. In doing this, the Emperor Maximian, an opponent of Christ, particularly recommended him to persecute and exterminate the Christians in Salonica. Dimitrios not only disobeyed the Emperor: he openly confessed and preached Christ the Lord in the city. Hearing of this, the Emperor was furious with Dimitrios and, at one time, on his way back from a war against the Sarmathians, went to Salonica especially to look into the matter. The Emperor, therefore, summoned Dimitrios and questioned him about his faith. Dimitrios proclaimed openly before the Emperor that he was a Christian, and, furthermore, denounced the Emperor's idolatry. The enraged Emperor cast him into prison. Knowing what was awaiting him, Dimitrios gave his goods to his faithful servant, Lupus, to give away to the poor, and went off to prison, glad that suffering for Christ was to be his lot. In the prison, an angel of the Lord appeared to him and said: "Peace be with thee, thou sufferer for Christ; be brave and strong!" After several days, the Emperor sent soldiers to the prison to kill Dimitrios. They came upon the saint of God at prayer, and ran him through with their spears. Christians secretly took his body and gave it burial, and there flowed from it a healing myrrh by which many of the sick were healed. A small church was very soon built over his relics. An Illyrian nobleman, Leontius, became sick of an incurable illness. He ran prayerfully up to the relics of St Dimitrios and was completely healed, and in gratitude built a much larger church in place of the old one. The saint appeared to him on two occasions. When the Emperor Justinian wanted to take the saint's relics from Salonica to Constantinople, a spark of fire leapt from the tomb and a voice was heard: "Leave them there, and don't touch!", and thus the relics of St Dimitrios have remained for all time in Salonica. As the defender of Salonica, St Dimitrios has many times appeared and saved the city from calamity, and there is no way of counting his miracles. The Russians regarded St Dimitrios as the protector of Siberia, which was overcome and annexed by Russia on October 26th, 1581.

St Nicolas the Wonder- worker, Archbishop of Myra in Lycia - St. Nicholas Day

This saint, famed throughout the entire world today, was the only son of his eminent and wealthy parents, Theophanes and Nona, citizens of Patara in Lycia. They dedicated to God the only son He gave them.

St. Nicolas was instructed in the spiritual life by his uncle Nicolas, Bishop of Patara (see below), and became a monk at 'New Sion', a monastery founded by his uncle. On the death of his parents, Nicolas distributed all the property he inherited to the poor and kept nothing back for himself. As a priest in Patara, he was known for his charitable works, fulfilling the Lord's words: 'Let not thy left hand know what thy right hand doeth' (Matt. 6:3).

When he embraced a life of solitude and silence, thinking to live in that way until his death, a voice from on high came to him: 'Nicolas, set about your work among the people if you desire to receive a crown from Me.'

Immediately after that, by God's wondrous providence, he was chosen as archbishop of the city of Myra in Lycia. Merciful, wise and fearless, Nicolas was a true shepherd to his flock. He was cast into prison during the persecutions of Diocletian and Maximian, but even there continued to instruct the people in the Law of God. He was present at the First Ecumenical Council in Nicaea in 325, and, in his zeal, struck Arius with his hand.

For this act, he was removed from the Council and from his episcopal duties, until some of the chief hierarchs had a vision of our Lord Christ and His most holy Mother showing their sympathy with Nicolas. This wonderful saint was a defender of the truth of God, and was ever a spirited champion of justice among the people. On two occasions, he saved three men from undeserved sentences of death.

Merciful, trustworthy and loving right, he walked among the people like an angel of God. People considered him a saint even during his lifetime, and invoked his aid when in torment or distress. He would appear both in dreams and in reality to those who called upon him for help, responding speedily to them, whether close at hand or far away. His face would shine with light as Moses' did aforetime, and his mere presence among people would bring solace, peace and goodwill.

Chilandar (Hilandar) – The Spring of Spirituality

Proto-presbyter Malisa Milovanovic

Whoever is of the Serbian origin should be proud of its faith, roots, history, tradition, hearth and of our country that has raised us. There is one place which geographically does not belong to Serbian lands at present, and yet our people are very proud of that place. It is a place in a monastic republic, in a state unusual by its constituency, located on the peninsula that was blessed by the Most Holy Theotokos, the place is called Chilandar

We were inspired with those connections and we organized a pilgrimage to this sanctuary - Monastery Chilandar, so that we may walk the paths where saints walked, our kings, the dukes, the rulers and many other great people. With God's blessing and blessing of our Bishop for Canada, His Grace Mitrofan, our parishioners set on this pilgrimage.

Things done with God's blessings are all nice and pleasant, so our entire trip from the beginning to the end was good and pleasant. We have started our trip from Novi Sad and Beograd with our tour guide Dragan

Popovic. The first visit of our trip was at the heart of Sumadija, on the hill slopes of beautiful Topola, king's heritage: Oplenac. This place chosen by the king himself for dwelling is simply put - amazing. The church is beautiful, decorated with the mosaic, and inside is a family tomb of many royalties from the Karadzordjevic's Dynasty.

After the visit to the church, we visited the museums, then Karadjordje's City, other churches and museums and we continued on our road. The next place we visited was the Monastery of the Protection of Most Holy Theotokos, and the Monastery of St. Roman. At the Monastery of Theotokos, we visited the church and the water springs, then we went to the St. Roman's monastery, an ancient monastery from 9th century where holy relics of St. Roman are kept and many other historically significant things. Here is even a tomb of a hero from "Ana Karenjina" novel, of colonel Vronski. We had a warm welcome here with glass of water and honey from Father Vjako Grabez. Spiritually strengthened and with our hearts filled with the Father Vljako's words we continued our trip.

We stopped for a short break at a motel Predejane and thanks to the arrangement of Goran Stanisavljevic we were welcomed with crew of Radio Television Serbia who prepared a news report about us, the Serbians from Canada who are visiting the spiritual treasures back at home so that we would not forget who we are and where do we come from. Here we have met with the famous wood carver Dejan Milenkovic, who in our honour prepared a small exhibition.

On the second day we were in Solun, and we first went to show respect to the graves of the heroes from the First World in the Serbian Military Graveyard Zejtinik. We were welcomed here with a graveyard keeper Djordje, who is turning 92 these days and he reminded us who are the heroes who rest here in peace. We held a Memorial to the ones who died in the war, and then we continued to the Church of St. Demetrius in Solun. We venerated the holy relics of St. Demetrius, St. Nestor, St. David, St. Gregorius Palama and many other saints whose holy relics are kept in this town. We headed to Uranopolis, the last place before entering the Holy Mountain.

In the morning we sailed on a ship to Mount Athos. The females from our group stayed at Uranopolis as they had a cruise around the Mount Athos. The male part of the group docked at Dafni port, and we headed to the capital of Monastic Republic Karea. We were harbored here were welcomed here by the monks of Scythian of St. Andrew the First Called

From 16 monasteries from the past, today there are 6 active monasteries. With great efforts we managed to visit three monasteries and we, I can freely say it, we were amazed with the beauty and persistence of the founders and patrons who amazingly built monasteries on such a hard terrain. Co-founder of the first monastery who is today called Great Meteor, besides St. Haralampus, was a Serbian, King Jovan Urosh, the last of the Nemanjich's Dynasty. These monasteries are under the protection of UNESCO as one of the miracles. Meteors are also called floating stones and really they are impressive.

We attending and prayed in the evening and morning services. The next day we visited Monastery Kutlumus as well as the Anchoress of St. Sava where we venerated the icon of Mother of God – Mlekopiteljica (Milk Feeding (of Baby Jesus). Here we had the honour to take part in daily reading of Psalms that has remained since the time of St. Sava. Then we headed to Chilandar. We were very excited when we arrived there. We came to the place that was founded by forefathers of our nations: St. Simeon and St. Sava. The place that breathes with history, the paths and roads that greatest Serbian people walked. The church where for over 8 centuries prayers to God are uplifted day and night. We felt that stand on our land, that we have always belonged here. We visited the grave of St. Simeon, tower of St. Milutin, the library, treasury, well of St. Sava, vine that grows from the grave of St. Simeon. What is the most important is that we prayed in the services. We venerated the miraculous icon of Most Holy Theotokos Three Hands as well as the holy relics of St. Bartolomeo and other saints. Tomorrow we left the monastery Chilandar, filled with peace, serenity and God's blessing. An on the sailing ship, we saw many people filled with you. On the ship there was lots of faithful from Romania, Moldavia, pious people who do not have where to go, they do not have their source of spirituality. They used to have in the past and they lost them, and we thank be to God have our house. We have where to go and be greeted by another Serbian with "God helps you." Here I understood the significance of our ancestors who ensured that we today have somewhere to go to visit, to say proudly that the monastery CChilandar belongs to our Church. At the same time it is our responsibility to make an effort to leave it for future generations so that they too have place to go to.

After little break at Uranopolis, we continued the trip, first at the estate appendage (Metoh) on the monastery CChilandar – Kakovo, where we were introduced the history of foundation of this estate. After this, in a hot day, we continued our trip to Meteors, little town Kalambaka, region of Trikala where we stayed. Tomorrow we left to see the monasteries on Meteors.

From here we headed to Solun again, to visit sanctuaries one more time and to depart with some of our passengers who were going back home to Vancouver. From Solun we departed back to our home land, with hearts filled with spiritual joy, and in the awareness that even if we live and work far away, our heart dwells here, as this is the source of our faith, our identity, and this is what most strengthens our soul, because the man does not only live by the daily bread.

Translation by: Ljiljana Toljevic

From Valaam to California

By: Predrag Vukolic

At the end of the eighteenth century, in year 1794, after a long and dangerous navigation through Bering Strait, the feet of ten Russian monks from the Valaam monastery touched the cold ground of Alaska. This event marked the beginning of the missionary service of Orthodox Church in North America. Back in those years the residents of Alaska were mostly made of Aleutian people with certain number of Russian immigrants, mostly fur traders. Soon after that, the first Orthodox church on American soil was built

and in the coming years the Russian orthodox monks converted thousands of members of domestic Aleut population into orthodox Christianity. The mission was not easy at all, it carried with itself many dangers and difficulties and after a few years the only remaining missionary was experienced Valaam monk, father Herman.

He spent many more years in asceticism in Alaska until his passing in 1836. He was very much loved and respected by the Aleutian people whom he was tirelessly protecting from greedy fur traders. In his lifetime he was a great preacher of Orthodox Christianity and he was especially taking care of orphan children in Aleutian society. The holy life of this Apostle of Orthodoxy in America was confirmed in 1970 when Russian church declared him to be the Saint Herman of Alaska.

Russian Orthodox mission was very successful in the Alaskan territory and it did not limit its activity in the far north of the continent but soon spread to the south of the country as well. In the coming years it especially strengthened in California, which brings us to the main topic of this article.

American reflection of Valaam monastery

Two hundred years after the arrival of St. Herman of Alaska to the American continent, in a remote mountainous area of California near the small village of Platina, Orthodox monastery was being dedicated to this great saint. It was established by two American Orthodox Christians who called themselves the Brotherhood of St. Herman of Alaska and one of them was Eugene Rose, an American born in San Diego, California.

Eugene Rose was a man of brilliant mind and exceptional education, MSc from the University of Berkeley, where at one time was a lecturer at the department of Eastern philosophy. He was an expert in philosophical thoughts of the ancient and modern world, he was fluent in Chinese language from which the translated texts for the university publications and research.

Even before his conversion to the Orthodox church, he realized all the misconceptions and pitfalls of the modern West and the aimlessness of American society that has lost the connection with God. Seeking a way of deliverance from such a lifestyle he accidentally encountered Orthodox Christianity when visiting a Russian church in San Francisco. Upon entering the church and attending an ongoing service, he felt that he had finally found his home, as he himself later described this event. From that point on, he radically changed his former way of life and was soon baptized in the Russian Orthodox Church Outside of Russia. With enthusiasm and great fervor, he began his orthodox journey, regularly attending church services, mastering Russian language in a very short time. Together with other members of the Brotherhood he opened a bookstore that was selling Orthodox Christian books, icons and various religious products for Orthodox Christians. This small bookstore quickly became very well known.

For a period of three years he attended a series of excellent theological courses of the Russian Orthodox Church organized by Archbishop of San Francisco and Western America John Maksimovic, later to be St. John of Shanghai and San Francisco. Archbishop John Maksimovic, who was one of the lecturers at these courses, blessed the work of Brotherhood, provided spiritual guidance to them and immediately recognized the depth of faith and commitment of a young convert Eugene. He was also aware of the importance of the mission the brotherhood took on themselves. In one of his sermons, Archbishop John called the brotherhood "the reflection of Valaam" which was very true because their work was essentially a continuation of the mission of those ten Russian monks from Valaam monastery who arrived to America back in 1794.

In the summer of 1967, brotherhood composed of Eugene Rose and Gleb Podmoshensky bought a piece of land in the mountain area of California for their future monastery. In the following two years of painstaking work they raised the basic monastic buildings and a small church and printing shop, obtained the approval for the construction of monastery from their bishop and also were spiritually preparing themselves for monastic life. After all these preparations, in the summer of 1969, they finally founded the monastery of St. Herman of Alaska. The following year, Eugene Rose became a monk Seraphim, named by saint Seraphim of Sarov while Gleb became Herman, named by the Saint Herman of Alaska.

The original idea of the brotherhood was not to organize a large monastery and receive visitors, their intention was to establish a place that was to be more like the old Russian sketes or the Egyptian monasteries that once existed, where the monks isolated themselves from the world and spent their lives completely devoted to prayer and monastic work. According to Father Seraphim, the brotherhood just wanted to "save their souls and print Orthodox Word magazine" but as we all know, God sometimes has other plans for us than we ourselves do.

At that time one of the most pressing problems for the American Orthodox Christians was the lack of Orthodox spiritual books in English language. The Brotherhood was aware of this problem and in the following years invested enormous effort to fill this gap. They fully succeeded in this, translating and printing volumes Orthodox literature, presenting to the English speaking world lives and works of Optina elders, Archbishop John Maksimovich, Archbishop Averky, St. Paisius Velichkovsky, St. Teophan the Recluse, St. John and Barsanuphius and many others.

Brotherhood also published which they had actually been printing several years before they became Orthodox monks. In this magazine they printed works and lives of Orthodox saints, translations of Orthodox authors as well as their own texts which were very much noticed in the world of Orthodox readers.

Beside large number of articles and sermons that he wrote during those years, Father Seraphim also wrote several excellent books that became widely read and appreciated all over the Orthodox world. In his writings he applied in a very clear way the teachings of the holy fathers to the lives of Christians in the modern era.

The fact that all this work on translation and publishing was carried out in parallel with the daily chores in the monastery and the monastic life with its typikon which requires a lot of time and effort is simply astounding.

The monastery became a place that was visited frequently by many Orthodox Christians, but also by many of those who did not belong to the Orthodox Church. Local Orthodox clergy was also among visitors and several Russian bishops were very glad to spend some time in the monastery during Church holidays or when their busy schedule allowed them to do so.

The monastery was very active at that time. Father Seraphim organized the school of Orthodoxy, new monastery buildings were being made and a lot of work was done on monastery church as well. Even though the quality of accommodation has improved greatly over time, Father Seraphim was still living in a small hut made of simple planks whose walls were covered with icons.

Special success and spiritual joy represented numerous baptisms into orthodox church of many American converts belonging to all generations and ages. Visitors were not only from the father Seraphim's homeland but were also coming from Canada, Australia, Japan ... Sometimes the monastery buildings were too small to accommodate all the visitors, so it was not unusual that

magazine Orthodox Word some had to spend the night outside in the surrounding forest in their sleeping bags.

The monastery was growing and after a few years brotherhood became to receive new members and the prophetic words of Archbishop John that a New Valaam will be created in America were being clearly confirmed.

The early departure of Father Seraphim

Unfortunately, Father Seraphim left this world too soon, he reposed on September 2, 1982 due to serious complications caused by a blood clot in his stomach. He was only 48. His life as the Orthodox Christian lasted only about twenty years, and we can only imagine the heights of spiritual works he would have achieved had he lived little longer.

In his short life, he left numerous texts and books for us to read, providing great spiritual help and encouragement in our difficult times, as well as better understanding of the teachings of the holy fathers of the church.

The early death of Father Seraphim deprived the monastery of proper spiritual leadership and very soon the brotherhood began to fall apart and to get itself into a lot of problems. They were moving from one jurisdiction to another, sometimes even non-canonical. After much wandering, the monastery finally finds its salvation in year 2000 when it was received to the Serbian Orthodox Church which appointed new Abbot, father Gerasim and the monastery was on the right path again.

Monastery today

Today the monastery of St. Herman is very active again and its community is made of around twenty American monks. Father Gerasim stayed as abbot until 2013 when he moved to Saint Vladimir's Seminary, at which time father Damascene Kristensen took over Abbot's position. Hieromonk Damascene wrote an excellent and widely read biography of Father Seraphim, the book that also represents the history of the monastery during the short life of Father Seraphim.

Monastery also revived its publishing activities and large number of Orthodox Christian titles have been published by the Brotherhood in recent years. These books can be purchased at a very reasonable price either directly at the monastery or ordered via their web site or from some of the many internet bookstores.

The monastery is located approximately one hundred kilometers south of Redding, California, and it can be reached by turning off the highway I5 towards Platina and then going up the gravel road few kilometers until the gates of the monastery are reached.

Visitors can also stay there for several days, and while staying in the monastery they are expected to attend church services and to dine with the monks. They should also help out with some of the many daily duties of the brotherhood on monastery work. It is desirable to contact the monastery by the phone and to ask for Abbot's blessing for a longer stay.

And as a conclusion, here are some of father Seraphim's books that would be very useful to read and which served the author of this article as an inspiration and source of information.

Information:
Proto-presbyter
V. Rev. Malisa Milovanovic
604-715-1908

President of St. Archangel Michael Church
School Congregation
Njegos Forcan 604-314-1161

NEW SCHOOL YEAR

Serbian School
St. Vasilije of Ostrog

School starts on September 17 with a prayer for a blessing of Holy Spirit at the beginning of the new school year.

Classes are held every Sunday from
9:30 am to 12:40

Folk Group
Mlada Srbadija

A New Season of
folklore dances and singing.

Registrations during
September from
12:00 - 2:00 pm

All are welcome!

Mlda.srbadija.vancouver@gmail.com

ДУХОВНО БЛАГО - ПОУКЕ СВЕТИХ ОТАЦА

Велика је ствар говорити о Богу, али је још већа чистити себе, јер у злорадну душу мудрост неће ући.

Св. Григорије Богослов

Васпитање у себи свега светог је тако тешко и сложено, пут ка добру пролази преко толиког мноштва скривених распућа да је за онога ко је ступио на добри подвиг самоисправљања обавезно потребно да претходно направи прорачун у глави шта и како треба да исправља, да свој нацрт стално носи у уму и срцу, да би с њим као с верним водичем са мање препрека на путу и поузданије довео до краја започето дело.

...не може се волети Бог без љубави према ближњима, нити се ближњи могу волети без љубави према Богу, – исто као што и волећи Бога и ближње није могуће не жртвовати себе слави Божјој и благу ближњих. Али када се човек мишљу, срцем и жељом окреће од Бога, а тиме и од ближњих, онда се природно зауставља само на себи, – себе поставља за средиште према коме све усмерава, не штедећи ни Божанске уставе (законе), ни добро ближњих.

...Самоисправљање није ствар хладног закључивања, већ живог и ревносног деловања које се одвија дубоко у срцу.

Св. Теофан Затворник

Синовци, не заборављајте мојих закона, а срце ваше нека чува речи моје, јер дужина живљења и године живота и света додаће вам се. Милостиње и вера нека вас не остављају, привезите их о свој врат и напишите на таблици срдаца својих, и наћи ћете благодат. И помишљајте добро пред Богом и људима. Уздајте се свим срцем у Бога, а својом премудрошћу не величајте се. На свима путевима својим знајте да прави буду путеви ваши и ноге ваше неће се спотицати

(Симеонове речи у Житију)

Будите творци речи, а не само читаоци, помишљајући у себи, да који слуша речи и не чини што је заповеђено њима, такав је сличан човеку који гледа лице своје у зрцалу: јер позна се, и отиде, и одмах заборави какав је био. А који је проникнуо у савршени закон слободе, оставши у њему, овај неће бити забораван слушалац, него је творац дела, блажен је тај.

Јер пут је кратак, браћо моја љубљена, којим ходимо. Дим је живот наш, пара, земља и прах; за мало се јавља и брзо нестаје. Мали је труд живота нашег, а велико и бесконачно добро као награда.

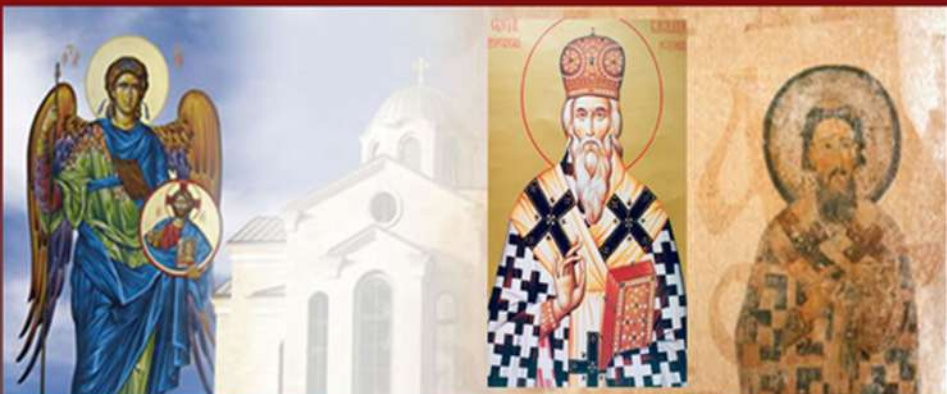
Св. Сава

"Називамо се хришћанима, али се нико од нас не придржава заповести о љубави према ближњем."

"Ми патимо јер немамо љубави. Онај ко не љуби нема ни мир, чак и кад би га у Рај поставили."

"Онај ко уистину љуби Бога, не љуби само ближњег него и васцелу творевину: дрвеће, траву, цвеће. Он све љуби истом љубављу."

НОВА ШКОЛСКА ГОДИНА

17. СЕПТЕМБРА
ПОЧАТАК НАСТАВЕ И
ПРИЗИВ БЛАГОДАТИ
СВ. ДУХА НА
ПОЧЕТКУ ШКОЛСКЕ
ГОДИНЕ

**НОВА
СЕЗОНА**

ПРИДРУЖИТЕ
НАМ СЕ У ИГРИ И
ПЕСМИ!

ФОЛКЛОРНА
ГРУПА
МЛАДА СРБАДИЈА

УПИС НОВИХ
ЧЛАНОВА
10. СЕПТЕМБРА
ОД 12:00 ДО 2:00